

Stenden Hogeschool

Leesmotivatie

Onderzoek module 4.2 – 4.4

Naam: Esmee Köhler

Studentnummer: 194530

Datum: 25 mei 2015

1^e beoordelaar: Dhr. P. Vosmeer

2^e beoordelaar: Dhr. J. Kruijnk

Vakgebied: Nederlandse taal

2014/2015

Voorwoord

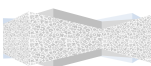
Voor u ligt een scriptie met als onderwerp leesmotivatie en boekpromotie. Gedurende deze scriptie is er onderzoek gedaan naar de effecten van boekpromotie op de leesmotivatie. Het doel van dit onderzoek was het in kaart brengen van de effecten van boekpromotie op de leesmotivatie van de leerlingen uit groep 7 van C.B. de Brug en op basis daarvan aanbevelingen te kunnen doen.

Het praktijkprobleem waarop dit onderzoek is gebaseerd ligt in het verlengde van een opdracht die ik heb uitgevoerd in PABO 3. Mijn interesse voor dit onderwerp is tijdens die opdracht gegroeid en dat, in combinatie met dingen die ik merkte in de praktijk, heeft uiteindelijk geresulteerd in deze eindscriptie. Door het uitvoeren van de activiteiten die beschreven staan in dit verslag en het daadwerkelijk schrijven van dit verslag, heb ik veel geleerd over leesmotivatie en boekpromotie. De kennis en inzichten die ik in deze periode heb opgedaan zal ik meenemen in mijn verdere loopbaan

Zoals in dit onderzoek ook wel naar voren gaat komen, heb ik tijdens het schrijven ervan hulp gehad van verschillende personen. Als eerste wil ik dhr. B. Scheper, directeur van C.B. de Brug, bedanken dat ik onderzoek op deze school heb mogen doen. Daarnaast wil ik dhr. P. Vosmeer, docent Stenden Hogeschool Emmen, bedanken voor de begeleiding gedurende dit proces. Bij dezen wil ik alle respondenten bedanken. Zonder hun medewerking was het niet gelukt dit onderzoek tot een goed einde te brengen. Tot slot wil ik mijn familie en vrienden bedanken, voor hun advies en raad op momenten dat ik dat echt even nodig had. Ik kijk terug op een zeer leerzame periode.

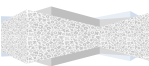
Ik wens u veel leesplezier toe.

Esmee Köhler
Erica, mei 2015.

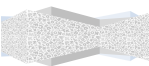

Inhoudsopgave

1. Inleiding	Blz. 4
1.1 De aanleiding	Blz. 4
1.2 De context	Blz. 4
1.3 De onderzoeksorganisatie	Blz. 4
1.4 Aansluiting onderzoek binnen de school	Blz. 4
2. Probleemanalyse	Blz. 5
2.1 Beschrijving praktijkprobleem	Blz. 5
3. Theoretisch kader	Blz. 6
3.1 Hoofdthema	Blz. 6
3.2 Deelaspecten	Blz. 6
3.3 Bestaande kennis	Blz. 6
3.4 Literatuur	Blz. 6
4. Probleemstelling	Blz. 9
4.1 Onderzoeksdoel	Blz. 9
4.2 Onderzoeksvraag	Blz. 9
4.2.1 <i>Hoofdvraag</i>	Blz. 9
4.2.2 <i>Deelvragen</i>	Blz. 9
4.2.3 <i>Operationaliseren</i>	Blz. 9
4.3 Hypothese	Blz. 10
5. Onderzoeksaanpak	Blz. 11
5.1 Onderzoeksactiviteiten en planning	Blz. 11
5.2 De randvoorwaarden	Blz. 11
5.3 Ethische kwesties	Blz. 13
5.4 Dataverwerking	Blz. 14
5.4.1 <i>Onderzoeksgroep</i>	Blz. 14
5.4.2 <i>Dataverzameling per deelvraag</i>	Blz. 14
5.4.3 <i>Doel onderzoeksresultaat</i>	Blz. 15
5.4.4 <i>Analysemethode</i>	Blz. 16
5.4.5 <i>Analysedoel</i>	Blz. 16
5.4.6 <i>Verband met theorie</i>	Blz. 16
6. Resultaten	Blz. 17
6.1 Verschil tussen plan en uitvoering	Blz. 17
6.2 Resultaat deelvraag 1	Blz. 18
6.3 Resultaat deelvraag 2	Blz. 19
6.4 Resultaat deelvraag 3	Blz. 20
6.5 Resultaat deelvraag 4	Blz. 24
6.6 Resultaat deelvraag 5	Blz. 26
6.7 Resultaat deelvraag 6	Blz. 28
6.8 Resultaat deelvraag 7	Blz. 29
6.9 Terugkoppeling hypothese	Blz. 30
7. Conclusies, aanbevelingen en discussie	Blz. 31
7.1 Conclusie deelvraag 1	Blz. 31
7.2 Conclusie deelvraag 2	Blz. 31
7.3 Conclusie deelvraag 3	Blz. 32
7.4 Conclusie deelvraag 4	Blz. 32
7.5 Conclusie deelvraag 5	Blz. 33
7.6 Conclusie deelvraag 6	Blz. 34
7.7 Conclusie deelvraag 7	Blz. 35
7.8 Conclusie hoofdvraag	Blz. 36

7.9	Aanbevelingen	Blz.	37
7.9.1	Structureler inzetten van diverse vormen van boekpromotie	Blz.	37
7.9.2	Leerlingen mede verantwoordelijk maken voor onderdelen van boekpromotie	Blz.	37
7.9.3	Eventueel vervolgonderzoek doen naar het effect van boekpromotie op de leesvaardigheid	Blz.	37
7.10	Discussiepunten	Blz.	38
8.	Samenvatting	Blz.	39
9.	Literatuurlijst	Blz.	40
10.	Bijlagen	Blz.	41

1. Inleiding

1.1 De aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek komt deels voort uit een literatuuronderzoek dat ik heb uitgevoerd in Pabo 3, deels uit eigen interesse en deels uit de praktijk. Vanaf jonge leeftijd is er bij mij sprake van interesse in lezen en boeken. Uit mijn literatuuronderzoek en verschillende praktijksituaties blijkt dat steeds meer leerlingen weinig tot geen interesse hebben in lezen. Een logisch gevolg hiervan is dat hierdoor minder wordt gelezen. Deze situatie riep bij mij een heleboel vragen op, variërend van de reden voor deze desinteresse tot manieren waarop dit gedrag te beïnvloeden is en wat de effecten daarvan zijn. In Pabo 3 is het destijds gebleven bij een literatuuronderzoek. Nu ik bezig ben met mijn eindscriptie, wil ik gaan kijken of ik het leesgedrag en de leesattitude van leerlingen uit groep 7, door middel van boekpromotie positief kan beïnvloeden en wat de verschillen zijn tussen het traditionele leesonderwijs en leesonderwijs waarin boekpromotie een prominente rol speelt. De resultaten van dit onderzoek zullen kennis en inzicht verschaffen in de leesattitude van leerlingen in de bovenbouw van C.B. de Brug en daarnaast een aanbeveling vormen voor het algemene leesonderwijs op C.B. de Brug.

1.2 De context

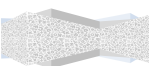
Het onderzoek vindt plaats in verschillende contexten. Ik werk ze uit vanuit school naar de praktijk, beginnende bij Stenden Hogeschool, afdeling Pabo 4 (eerste context). Van hieruit krijg ik, over twee modules verspreid, een vijftal onderzoek colleges. Daarnaast word ik tijdens dit proces begeleid door dhr. P. Vosmeer. Alle studenten van Pabo 4 zijn verdeeld in zes kleine groepjes (tweede context). De leden van deze groepjes dienen als elkaars critical friends en voorzien elkaar van kritische feedback. Het onderzoek is praktijkgericht en zal gerelateerd zijn aan de school van mijn eindstage, C.B. de Brug te Klazienaveen (derde context). De resultaten van dit onderzoek zullen binnen deze context bruikbaar en toepasbaar zijn.

1.3 De onderzoeksorganisatie

Dit onderzoek is een individuele opdracht. Echter, zoals beschreven in § 3.2, zijn er meerdere personen betrokken bij het schrijfproces. Dhr. P. Vosmeer verzorgt de persoonlijke begeleiding vanuit Stenden Hogeschool; medestudenten voorzien mijn onderzoeksplan van kritische feedback en visa versa en vanuit de praktijk is er ondersteuning voor dit onderzoek. Deze ondersteuning is afkomstig van de leescoördinator, groepsleerkrachten van groep 7 en de directeur van C.B. de Brug.

1.4 Aansluiting onderzoek binnen de school

Op C.B. de Brug is nog niet eerder onderzoek gedaan naar de effecten van boekpromotie. In de periode dat dit onderzoek plaatsvindt, wordt door twee groepsleerkrachten uit groep 7 onderzoek gedaan naar begrijpend lezen. Leesmotivatie en leesattitude hangen nauw samen met o.a. technisch- en begrijpend lezen (Guthrie, Wigfield, Metsala & Cox, 1999). Er zal tijdens dit onderzoek sprake zijn van onderlinge uitwisseling van kennis en inzichten.

2. Probleemanalyse

2.1 Beschrijving praktijkprobleem

Onderstaand is de beschrijving van het praktijkprobleem uitgewerkt volgens de 5xW+H methode.

Wat is het probleem?

Uit verschillende onderzoeken (PIRLS, 2011 & PPON, 2011/2012) blijkt dat Nederlandse leerlingen in mindere mate geïnteresseerd zijn in lezen. Vergeleken met de resultaten van PIRLS 2001, is er sprake van weinig verschil in de leesattitude, maar vanuit internationaal perspectief zijn er veel Nederlandse kinderen met een negatieve houding ten opzichte van lezen. Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) constateerde in 2011 dat slechts 65% van de deelnemende, Nederlandse leerlingen gemotiveerd is om te lezen en maar 20% het ook echt leuk vindt. Nederlandse leerlingen zien lezen niet als een nuttige bezigheid. In het primaire onderwijs, waaronder C.B. de Brug, heeft dit gevolgen tijdens het vrije lezen. In de praktijk zullen leerlingen minder snel gaan lezen in vrije situaties en tijdens het lezen is een deel van de leerlingen niet actief aan het lezen. Om een ontwikkeling op het gebied van lezen te maken, moet men lezen. Wanneer de motivatie om te lezen ontbreekt, zal op een gegeven moment de ontwikkeling stagneren. Er ontstaat op die manier een vicieuze cirkel. Dit heeft er inmiddels in geresulteerd dat de afgelopen zeven jaar jaarlijks ± 40.000 leerlingen de basisschool hebben verlaten met een leesachterstand van twee jaar of meer (Inspectie van het Onderwijs, 2007).

Wie heeft ermee te kampen?

In de regel komt dit probleem voor bij veel scholen in Nederland, waardoor leerkrachten er in het algemeen mee te maken krijgen. Daarnaast zet dit probleem zich vaak voort in het voorgezet onderwijs en daarna. De leerlingen krijgen op langere termijn te maken met de gevolgen van dit probleem, namelijk op het gebied van hun leesontwikkeling, maar ook gedurende hun beroepsloopbaan (Houtveen, 2012).

Wanneer is het een probleem?

In het primaire onderwijs doet dit probleem zich voornamelijk voor tijdens de leesmomenten. Het probleem zet zich daarnaast voort in het voorgezet onderwijs en de thuissituaties. Een natuurlijk gevolg van een antipathie tegen lezen is dat men minder vaak zal lezen. Op die manier doen kinderen geen positieve ervaringen op met lezen, niet op school, maar ook niet thuis. (Stokmans, 2009)

Waarom is het een probleem?

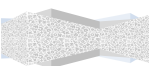
Zoals eerder vermeld heeft de verminderde leesmotivatie effect op de leesontwikkeling van kinderen en in een later stadium ook in hun beroepsloopbaan. (Houtveen, 2012) In het traditionele onderwijs is er relatief veel aandacht voor technisch lezen (Berends, 2009). Men gaat er vanuit dat zodra leerlingen de elementaire leeshandeling begrijpen, de verdere leesontwikkeling vanzelf verloopt. Hierdoor komt de leesontwikkeling bij minder gemotiveerde leerlingen op een gegeven moment stil te liggen en loopt een deel van die leerlingen een leesachterstand op (Houtveen, 2012).

Waar doet het probleem zich voor? U

Uit bovenstaande stukken is op te maken dat dit probleem zich niet alleen voordoet in het primair onderwijs. Het speciaal basisonderwijs en voorgezet onderwijs lopen tegen hetzelfde probleem aan. (PPON, 2011/2012)

Hoe is het probleem ontstaan?

Op C.B. de Brug is tijdens verscheidene observaties geconstateerd dat leerlingen in mindere mate geïnteresseerd zijn in lezen. Naar de oorzaak van dit probleem is nog niet eerder onderzoek gedaan.

3. Theoretisch kader

In het theoretisch kader wordt een beschrijving van mijn bestaande kennis gegeven. Deze kennis wordt in verband gebracht met het praktijkprobleem. Hierbij wordt gebruik gemaakt van recente en relevante bronnen. Deze bronnen zijn niet ouder dan 5 jaar. De balans van de leesvaardigheid in het basis- en speciaal basisonderwijs is in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap geschreven. Dit heeft geresulteerd in een verslag waarin uitgebreid gekeken wordt naar de stand van zaken betreffende het leesonderwijs. PIRLS TIMSS is een document waarin het Nederlandse aandeel van een grootschalig, internationaal onderzoek, voor het laatst afgenomen in 2011, beschreven wordt. Lezen, lezen, lezen! (Houtveen, 2012) is een boek/rapport geschreven naar aanleiding van het inzetten van het LIST project. Dit project is Evidence Based, de inhoud en aanpak van het LIST project komen voort uit wat volgens diverse onderzoeken "werkt".

3.1 Hoofdthema

Het hoofdthema van dit onderzoek is het verwerven van kennis over leesmotivatie, boekpromotie (o.a. de rol van de leerkracht binnen de boekpromotie) en de effecten van boekpromotie op de leesmotivatie van leerlingen uit groep 7 van het primair onderwijs.

3.2 Deelaspecten

De deelaspecten die vanuit de theorie aan dit hoofdthema gekoppeld kunnen worden, zijn:

- Leesmotivatie;
- De didactiek van boekpromotie;
- Het inzetten van hulpmiddelen voor boekpromotie in het primair onderwijs;
- Leesvaardigheden van bovenbouwleerlingen in het primair onderwijs;
- Oorzaak/gevolg verminderde interesse in lezen bij kinderen.

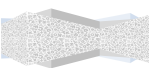
3.3 Bestaande kennis

Voor de bestaande kennis verwijs ik naar bijlage 1. Bijlage 1 bestaat uit een conceptmap die op basis van freewriting is geschreven. Deze conceptmap bevat een groot deel van mijn voorkennis die beschreven is op basis van mijn praktijkprobleem. Daarnaast vul ik mijn bestaande kennis aan met literatuuronderzoek. De bronnen van dit onderzoek staan in de volgende sub paragraaf beschreven.

3.4 Literatuur

- **Berends, R. (2010). Schraalhans keukenmeester in het leesonderwijs, een oproep tot een actieplan leesmotivatie. Tijdschrift taal, jaargang 3, 50-55**

In dit artikel komt naar voren dat er de afgelopen jaren steeds meer aandacht gaat naar technisch- en begrijpend lezen. Er is in mindere mate aandacht voor leesplezier en leesmotivatie. De oorzaak hiervan is onder andere het ontbreken van goede meetinstrumenten. In dit artikel zijn de onderzoeksresultaten van PIRLS en PPON (Netten, 2012) opgenomen. Berends spreekt in dit artikel over een geleidelijke daling van leesvaardigheden met de daarbij behorende gevolgen (het aantal zwakke lezers in Nederland

groeit). In het artikel wordt meermaals een verband gelegd tussen zwakke leesvaardigheid en leesmotivatie. Kinderen die veel lezen en dit met plezier doen, hebben over het algemeen betere resultaten (op verschillende vakgebieden, niet alleen begrijpend- en/of technisch lezen) en functioneren beter in de maatschappij (Bonset & Hoogeveen, 2009). Het artikel biedt inzichten in de effecten van het pedagogisch- en didactisch handelen van de leerkracht.

- **Boerema, J. (2009). De wereld komt dichterbij, leesmotivatie. *JSW, jaargang 93, 6 - 11***

In dit artikel wordt begrijpend lezen gekoppeld aan leesmotivatie. Boerema heeft in 2006 zelf onderzoek gedaan naar de integratie van begrijpend lezen. Hierbij heeft hij gebruik gemaakt van het CORI model en de drie V's. Het CORI model (Guthrie & Ozgungor, 2002) richt zich op vijf factoren waar de leerkracht aan moet denken bij het voorbereiden en uitvoeren van leesonderwijs. De drie V's zijn richtlijnen voor het inrichten van het leesonderwijs. Het artikel richt zich over het algemeen op de intrinsieke leesmotivatie van leerlingen en op welke manier deze door leerkrachten te beïnvloeden is.

- **Chambers, A. (2012). *Leespraat. Zoetermeer: NBD Biblion***

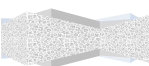
Dit boek is een bundel van twee eerder uitgegeven boeken van Aiden Chambers, namelijk *De leesomgeving* (1985) en *Vertel eens* (1991). Beide boeken bevatten een methode om kinderen op optimale wijze kennis te laten maken met lezen. Daarnaast geeft Chambers aan op welke manier deze lijn voort te zetten is. Chambers beschrijft in zijn boeken op welke manier je als volwassene kinderen kunt helpen met "lezen". Lezen is volgens Chambers veel meer dan alleen het lezen van de letters en woorden van een pagina. In tegenstelling tot vele anderen is Chambers van mening dat lezen een sociale aangelegenheid is. Hij beschrijft dan ook hoe volwassene dit proces zouden kunnen begeleiden.

- **Houtveen, A., Brokamp, S. & Smits, A. (2012). *Lezen, lezen, lezen! Utrecht: Tuijtel***

In dit boek wordt het LIST project toegelicht. Het LIST project is een leesinterventieproject gericht op functionele geletterdheid en vergroting van kennis en vaardigheden met betrekking tot leesonderwijs. De nadruk in dit boek ligt bij het betrokkenheidperspectief.

- **Kuhlemeier, H., Jolink, A., Krämer, I., Hemker, B., Jongen, I., Berkel, S. van & Bechger, T. (2014). *Balans van de leesvaardigheid in het basis- en speciaal basisonderwijs 2. Hoofdstuk 8, 281 – 304 Arnhem: CITO***

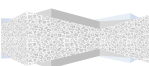
Dit document is vanuit het CITO opgesteld naar aanleiding van de periodieke peiling van het onderwijsniveau 2011 & 2012 (PPON). Hierin is een hoofdstuk opgenomen dat dieper ingaat op de leesattituden- en leesactiviteiten van kinderen. In dit hoofdstuk zijn resultaten van vragenlijsten die in groep 5 en groep 8 opgenomen. Daarnaast zijn dezelfde vragenlijst ook voorgelegd bij verschillende groepen van het SBO. Deze vragenlijsten zijn gericht op leesattitude, tijdsbesteding, mediagebruik, houding ten opzichte van lezen en de variatie in teksten. Door middel van verschillende tabellen en grafieken wordt vastgesteld dat kinderen die lezen leuk en gemakkelijk vinden, betere scores op het gebied van begrijpend lezen en woordenschat behalen, dit in tegenstelling tot kinderen die lezen minder leuk en moeilijker vinden.

- **Netten, A. (2012). *PIRLS- en TIMSS-2011*. Nijmegen: Radboud Universiteit Twente**
Dit is een gezamenlijk rapport waarin resultaten van lezen, rekenen en natuuronderwijs beschreven staan. PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) is een internationaal vergelijkend onderzoek. Dit onderzoek wordt om de vijf jaar bij kinderen van 10-11 jaar afgenomen. In 2011 is dit voor het laatst gebeurd. Naast een toets die de leesvaardigheid van kinderen meet, wordt er tevens een contextvragenlijst afgenomen. Hierin staan onder andere vragen gericht op de leesattitude en het zelfvertrouwen ten opzichte van lezen.

- **Pompert, B. (2014). *Leesmotivatie, een opbrengst voor het lezen. Mensenkinderen, jaargang 30, 12-15***
Pompert (2014) geeft aan dat lezen niet altijd leuk hoeft te zijn. Het gaat erom dat men betrokken raakt bij de maatschappij van tegenwoordig (waarin lezen een grote rol speelt) en dat men intrinsiek gemotiveerd raakt om te lezen. Intrinsiek gemotiveerde kinderen zijn voor leerkrachten, maar ook ouders, gemakkelijk te herkennen. Dit zijn kinderen die uit zichzelf met een boek gaan zitten en zichzelf durven uit te dagen. De rol van de leerkracht komt in dit artikel duidelijk naar voren. Als leerkracht is men er, volgens Pompert, verantwoordelijk voor een rijke leesomgeving te creëren, om op die manier o.a. boeken toegankelijker te maken voor kinderen. Een leerkracht moet kinderen de tijd gunnen te lezen en zelf het goede voorbeeld geven. Daarnaast geeft Pompert aan dat lezen zou moeten veranderen in een sociale activiteit, waarbij kinderen de mogelijkheid krijgen in gesprek te gaan met elkaar of de leerkracht.

- **Stokmans, M. (2009). *De invloed van literatuuronderwijs op de leesattitude. Levende talen tijdschrift, jaargang 10, 35 – 43***
Dit artikel is geschreven naar aanleiding van een onderzoek van Stokmans (2007). In dit artikel beschrijft Stokmans dat de leesattitude een positieve of negatieve houding ten opzichte van lezen is en dat deze gevormd wordt door ervaringen op te doen. Het onderzoek van Guthrie (2004) sluit hier op aan. Ditzelfde onderzoek is geraadpleegd bij het artikel van Boerema (2009). Het opdoen van positieve of negatieve ervaringen is afhankelijk van de motivatie van de lezer en de leesvaardigheid. Als een leerling niet geïnteresseerd is in een tekst of het niveau van de tekst te moeilijk of makkelijk is, dan zal deze leerling een negatieve ervaring opdoen met lezen. Uit het onderzoek van Stokmans (2009) zijn een aantal resultaten gekomen, waaronder dat de leesmotivatie afneemt naarmate kinderen ouder worden; dat de leesmotivatie bij meisjes in het algemeen hoger is dan bij jongens en dat de afstand tussen de sterkste lezer en de zwakste lezer, op het gebied van leesvaardigheid en leesattitude, vaak toeneemt.

4. Probleemstelling

4.1 **Onderzoeksdoel**

Mijn doel van dit onderzoek is het verwerven van kennis over leesmotivatie en boekpromotie en duidelijk krijgen wat de effecten van boekpromotie op de leesmotivatie van leerlingen uit groep 7 van C.B. de Brug zijn. De kennis en inzichten die tijdens dit onderzoek worden opgedaan, worden meegenomen in mijn verdere loopbaan. Voor C.B. de Brug zal tijdens dit onderzoek de beginsituatie betreft de leesmotivatie van de leerlingen van groep zeven in kaart worden gebracht. De kennis die wordt opgedaan tijdens het beantwoorden van de theoretische deelvragen, zal tijdens de eindstage in de praktijk worden gebracht om op die manier te onderzoeken welke aantoonbare opbrengsten boekpromotie oplevert betreft de leesmotivatie. Op basis van de resultaten zullen aanbevelingen worden gedaan.

4.2 Onderzoeksvraag

4.2.1 **Hoofdvraag**

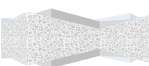
Wat zijn de effecten van boekpromotie, op de leesmotivatie van leerlingen uit groep 7 van C.B. de Brug?

4.2.2 **Deelvragen**

- Wat houdt leesmotivatie in?
- Wat is de huidige beginsituatie wat betreft de leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?
- Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. de Brug?
- Welke vormen van boekpromotie zijn er?
- Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen boekpromotie?
- Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie?
- Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het doorzetten van oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug?

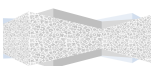
4.2.3 **Operationaliseren**

Om te zien hoe ik aan deze deelvragen kom en op welke manier ik deze kan beantwoorden, verwijs ik naar bijlage 2. Hierin is te zien hoe ik mijn onderzoeksvraag heb geoperationaliseerd in thema's, deelaspecten, deelvragen en vragen om de deelvraag te kunnen beantwoorden.

4.3 Hypothese

Na verscheidene literatuurbronnen te hebben bestudeerd, verwacht ik dat de leesmotivatie van leerlingen zal stijgen wanneer er gebruik wordt gemaakt van één of meerdere vormen van boekpromotie. Zowel Kuhlemeijer et al. (2014) als Berends (2010) en Boerema (2009) stellen vast dat er een verband is tussen de dalende leesmotivatie en de dalende leesvaardigheid. Houtveen, Brokamp en Smits (2012) verwoorden dat er sprake is van een negatieve spiraal. Kinderen die geen positieve ervaringen met lezen opdoen, zullen dit minder gaan doen, waardoor vooral bij minder gemotiveerde kinderen de leesvaardigheid zal stagneren. Houtveen et al. (2012) geeft daarnaast aan dat deze spiraal te doorbreken en zelfs te voorkomen is, door vanuit het betrokkenheidperspectief te werken. Chambers (2012) springt hier met zijn methodiek op in. In zijn methode, genaamd "Vertel eens", benadrukt hij het sociale aspect van lezen. Hij beschrijft verschillende vormen van boekpromotie, waarin deze sociale aspecten centraal staan, maar tegelijkertijd ook de leesomgeving een belangrijke rol speelt. Ik verwacht dat, wanneer er een combinatie van verschillende vormen van boekpromotie gebruikt wordt tijdens het leesonderwijs, er een groei van de leesmotivatie zal ontstaan, leerlingen succeservaringen opdoen zullen met lezen en de negatieve spiraal doorbroken zal worden.

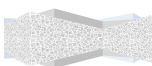
5. Onderzoek aanpak

5.1 Onderzoeksactiviteit & planning

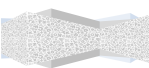
Voor de planning van de onderzoeksactiviteiten verwijs ik naar bijlage 3. Hierin staan de onderzoeksactiviteiten per deelvraag gedetailleerd beschreven en is de planning schematisch vormgegeven.

5.2 De randvoorwaarden

Deelvragen	Randvoorwaarden
1. Wat houdt leesmotivatie in?	<p>Hoeveel uren: 15 uren</p> <p>Op welke wijze worden uren verrekend (schooltijd of eigen tijd)?: ± 3 uur schooltijd (overleg met dhr. P. Vosmeer) en 12 uur eigen tijd (literatuurstudie, verwerken van de gegeven en deelvraag beantwoorden).</p> <p>Welke apparaten, materialen, bronnen en/of hulpmiddelen moeten worden aangeschaft en hoe worden ze bekostigd? n.v.t.</p> <p>Welke ruimtes zijn beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek? Kantoor van Dhr. P. Vosmeer</p> <p>Moet er rekening worden gehouden met het inroosteren van leraren en klassen? Er moet rekening gehouden worden met het rooster van Dhr. P. Vosmeer. Afspraken worden om zijn rooster heen gepland.</p> <p>Kan er gebruik gemaakt worden van de communicatiekanalen van de school om over het onderzoek met collega's en ouders te communiceren? E-mail & Whatsapp</p>
2. Wat is de huidige beginsituatie wat betreft de leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?	<p>Hoeveel uren: 10 uren</p> <p>Op welke wijze worden uren verrekend (schooltijd of eigen tijd)?: ± 2 uur schooltijd (afnemen enquêtes, overleg met leerkrachten etc.) en 8 uur eigen tijd (analyseren en verwerken van gegevens, deelvraag beantwoorden etc.)</p> <p>Welke apparaten, materialen, bronnen en/of hulpmiddelen moeten worden aangeschaft en hoe worden ze bekostigd? Er hoeft niets aangeschaft te worden. De enquêtes daarentegen moeten minimaal 42 keer gekopieerd worden.</p> <p>Welke ruimtes zijn beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek? Het klaslokaal van groep 7 (de orka's) en het klaslokaal van groep 7 de pinguïns</p> <p>Moet er rekening worden gehouden met het inroosteren van leraren en klassen? In beide groepen 7 moet er een moment ingepland worden waarbij de leerlingen de kans krijgen de enquête in te vullen. Daarnaast zal er tijd met de groepsleerkrachten ingeroosterd moeten worden voor overleg.</p> <p>Kan er gebruik gemaakt worden van de communicatiekanalen van de school om over het onderzoek met collega's en ouders te communiceren?: Er kan gebruik worden gemaakt van mail, maar het meeste contact zal één op één zijn.</p>

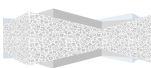
Deelvragen	Randvoorwaarden
<p>3. Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. de Brug?</p>	<p>Hoeveel uren: 12 uur Op welke wijze worden uren verrekend (schooltijd of eigen tijd)?: ± 4 uur schooltijd (observaties tijdens begrijpend- en technisch lezen en vrije leesmomenten, afnemen enquête leerkrachten etc.) en 8 uur eigen tijd (analyseren en verwerken van gegevens, deelvraag beantwoorden etc.) Welke apparaten, materialen, bronnen en/of hulpmiddelen moeten worden aangeschaft en hoe worden ze bekostigd? Er hoeft niets te worden aangeschaft. De enquête moet drie keer gekopieerd worden en het observatieformulier moet 24 keer gekopieerd worden. Welke ruimtes zijn beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek? Het klaslokaal van groep 7 (de orka's) en het klaslokaal van groep 7 de pinguïns) Moet er rekening worden gehouden met het inroosteren van leraren en klassen? De klassen draaien tijdens het observeren hun eigen rooster en voor de enquête moet er na school even tijd ingelast worden. Kan er gebruik gemaakt worden van de communicatiekanalen van de school om over het onderzoek met collega's en ouders te communiceren? E-mail</p>
<p>4. Welke vormen van boekpromotie zijn er?</p>	<p>Hoeveel uren: 15 uur Op welke wijze worden uren verrekend (schooltijd of eigen tijd)?: ± 3 uur schooltijd (overleg met dhr. P. Vosmeer) en 12 uur eigen tijd (literatuurstudie, verwerken van de gegeven en deelvraag beantwoorden). Welke apparaten, materialen, bronnen en/of hulpmiddelen moeten worden aangeschaft en hoe worden ze bekostigd? n.v.t. Welke ruimtes zijn beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek? Kantoor van Dhr. P. Vosmeer Moet er rekening worden gehouden met het inroosteren van leraren en klassen? Er moet rekening gehouden worden met het rooster van Dhr. P. Vosmeer. Afspraken worden om zijn rooster heen gepland. Kan er gebruik gemaakt worden van de communicatiekanalen van de school om over het onderzoek met collega's en ouders te communiceren? E-mail & Whatsapp</p>
<p>5. Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen boekpromotie?</p>	<p>Hoeveel uren: 5 uur Op welke wijze worden uren verrekend (schooltijd of eigen tijd)?: ± 3 uur schooltijd (overleg met dhr. P. Vosmeer) en 12 uur eigen tijd (literatuurstudie, verwerken van de gegeven en deelvraag beantwoorden). Welke apparaten, materialen, bronnen en/of hulpmiddelen moeten worden aangeschaft en hoe worden ze bekostigd? n.v.t. Welke ruimtes zijn beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek? Kantoor van Dhr. P. Vosmeer Moet er rekening worden gehouden met het inroosteren van leraren en klassen? Er moet rekening gehouden worden met het rooster van Dhr. P. Vosmeer. Afspraken worden om zijn rooster heen gepland. Kan er gebruik gemaakt worden van de communicatiekanalen van de school om over het onderzoek met collega's en ouders te communiceren? E-mail & Whatsapp</p>

Deelvragen	Randvoorwaarden
<p>6. Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie?</p>	<p>Hoeveel uren: 14 uur</p> <p>Op welke wijze worden uren verrekend (schooltijd of eigen tijd)?: \pm 4 uur schooltijd (observaties tijdens begrijpend- en technisch lezen en vrije leesmomenten, afnemen enquête leerlingen, etc. en 12 uur eigen tijd (analyseren en verwerken van gegevens, deelvraag beantwoorden etc.)</p> <p>Welke apparaten, materialen, bronnen en/of hulpmiddelen moeten worden aangeschaft en hoe worden ze bekostigd? Er hoeft niets te worden aangeschaft. De enquêtes daarentegen moeten minimaal 22 keer gekopieerd worden en de observatieformulieren 12 keer.</p> <p>Welke ruimtes zijn beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek? Het klaslokaal van groep 7 (de pinguïns) op C.B. de Brug te Klazienaveen</p> <p>Moet er rekening worden gehouden met het inroosteren van leraren en klassen? De observaties worden uitgevoerd volgens het reguliere rooster. Het afnemen van de enquête moet worden ingeroosterd.</p> <p>Kan er gebruik gemaakt worden van de communicatiekanalen van de school om over het onderzoek met collega's en ouders te communiceren? n.v.t.</p>
<p>7. Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug?</p>	<p>Hoeveel uren: 14 uur</p> <p>Op welke wijze worden uren verrekend (schooltijd of eigen tijd)?: \pm 4 uur schooltijd (observaties tijdens begrijpend- en technisch lezen en vrije leesmomenten, afnemen enquête leerlingen, etc. en 12 uur eigen tijd (analyseren en verwerken van gegevens, deelvraag beantwoorden etc.)</p> <p>Welke apparaten, materialen, bronnen en/of hulpmiddelen moeten worden aangeschaft en hoe worden ze bekostigd? Er hoeft niets te worden aangeschaft. De enquêtes daarentegen moeten minimaal 20 keer gekopieerd worden en de observatieformulieren 12 keer.</p> <p>Welke ruimtes zijn beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek? Het klaslokaal van groep 7 (de orka's) op C.B. de Brug te Klazienaveen</p> <p>Moet er rekening worden gehouden met het inroosteren van leraren en klassen? De observaties worden uitgevoerd volgens het reguliere rooster. Het afnemen van de enquête moet worden ingeroosterd.</p> <p>Kan er gebruik gemaakt worden van de communicatiekanalen van de school om over het onderzoek met collega's en ouders te communiceren? n.v.t.</p>

5.3 Ethische kwesties

De leerlingen van C.B. de Brug, die aan dit onderzoek meewerken, zullen worden geanonimiseerd. Ditzelfde geldt voor medestudenten van Stenden Hogeschool Emmen. Leerkrachten en teamleden van C.B. de Brug en Stenden Hogeschool zullen met voorletter, achternaam en functie worden weergegeven.

5.4 Dataverwerking

5.4.1 Onderzoeksgroep

Tijdens dit onderzoek is er sprake van twee onderzoeksgroepen. De basis van deze onderzoeksgroepen is grotendeels gelijk, namelijk basisschoolleerlingen van beide seksen, uit de bovenbouw (groep 7, leeftijd variërend van 9 tot 12 jaar) die wonen in een straal van maximaal 5 km rondom Klazienaveen, Drenthe. Het verschil tussen deze onderzoeksgroepen zit hem in de verhouding jongens-meisjes en het aantal leerlingen per groep. In onderzoeksgroep A zitten 22 leerlingen (10 jongens en 12 meisjes) en in onderzoeksgroep B zitten 19 leerlingen (10 jongens en 10 meisjes). De resultaten zullen worden omgezet in gemiddelden, zoals beschreven in sub paragraaf 5.4.4.

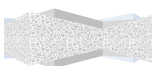
5.4.2 Dataverzameling per deelvraag

Hieronder is per deelvraag beschreven op welke wijze de dataverzameling zal plaatsvinden. Deze keuze is gemaakt op basis van de aard van de deelvraag en de manier waarop de gegevens verzameld zullen worden.

	Deelvraag 1: Wat houdt leesmotivatie in?				
Methode van dataverzameling	Beschrijvend	Definiërend	Verklarend	Vergelijkend	Evaluerend
Bestuderen	X	X	X		
Observeren					
Bevragen					
Bezoeken					

	Deelvraag 2: Wat is de huidige beginsituatie wat betreft de leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?				
Methode van dataverzameling	Beschrijvend	Definiërend	Verklarend	Vergelijkend	Evaluerend
Bestuderen					
Observeren					
Bevragen	X	X	X	X	
Bezoeken					

	Deelvraag 3: Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. de Brug?				
Methode van dataverzameling	Beschrijvend	Definiërend	Verklarend	Vergelijkend	Evaluerend
Bestuderen					
Observeren	X			X	
Bevragen	X	X			
Bezoeken	X				

	Deelvraag 4: Welke vormen van boekpromotie zijn er?				
Methode van dataverzameling	Beschrijvend	Definiërend	Verklarend	Vergelijkend	Evaluerend
Bestuderen	X	X			
Observeren					
Bevragen					
Bezoeken					

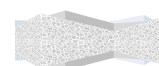
	Deelvraag 5: Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen boekpromotie?				
Methode van dataverzameling	Beschrijvend	Definiërend	Verklarend	Vergelijkend	Evaluerend
Bestuderen	X	X	X		
Observeren					
Bevragen					
Bezoeken					

	Deelvraag 6: Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie?				
Methode van dataverzameling	Beschrijvend	Definiërend	Verklarend	Vergelijkend	Evaluerend
Bestuderen			X		X
Observeren					X
Bevragen			X	X	X
Bezoeken					

	Deelvraag 7: Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug?				
Methode van dataverzameling	Beschrijvend	Definiërend	Verklarend	Vergelijkend	Evaluerend
Bestuderen			X		X
Observeren					X
Bevragen			X	X	X
Bezoeken					

5.4.3 Doel onderzoeksresultaat

Er is een onderling verband tussen de gegevens die voortkomen uit de verschillende enquêtes, observaties en literatuurbestuderingen. Deelvraag één, vier en vijf voorzien de onderzoeker van kennis die tijdens het onderzoek van belang is en ingezet gaat worden in het praktijkonderdelen. Deelvraag twee en drie geven inzicht in de beginsituaties van de groepen 7 van C.B. de Brug te Klazienaveen. Deelvraag zes en zeven leveren de informatie om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden. Bij de vragen die gericht zijn op de praktijk, staan de begrippen intrinsieke motivatie en het leerrendement centraal.

5.4.4 **Analysemethode**

Tijdens het onderzoek worden meerdere observaties en enquêtes uitgevoerd. Tijdens de observaties die de beginsituaties vastleggen, voert de onderzoeker een directe, gestructureerde observatie uit, waarin zij een niet participerende rol heeft. Tijdens deze eerste twee observaties wordt de Leuvense betrokkenheidschaal gebruikt als meetinstrument. Dit meetinstrument geeft aan het eind van de observatie een duidelijk beeld over het gedrag van de geobserveerde leerlingen, doordat er gebruik gemaakt wordt van schaalvragen. Aan het eind van het onderzoek wordt een soortgelijke observatie uitgevoerd. Wederom een directe, gestructureerde observatie, maar de onderzoeker heeft tijdens dit proces een participerende rol. Bij deze observatie wordt wederom de Leuvense betrokkenheidschaal als meetinstrument gebruikt. Daarnaast zal er tijdens dit onderzoek gebruik worden gemaakt van de volgende meetinstrumenten: een leerlingenenquête met schaalvragen gericht op leesmotivatie en een enquête met open vragen voor de leerkrachten, gericht op leesonderwijs in de klas.

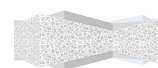
Het analyseren van de gegevens uit bovenstaande verzamelmethodes gebeurt op verschillende manieren. Voor de observaties met de Leuvense betrokkenheidschaal wordt gebruik gemaakt van analysemethode 7 (Donk & Lanen, 2010, p. 247). Tijdens de observatie wordt naar vier leerlingen per groep gekeken. Op basis van de schaalvragen wordt de standaarddeviatie berekend om een beeld te krijgen van de gemiddelde betrokkenheid in de groep. Wanneer er gebruik wordt gemaakt van de opmerkingenvakken zal er tevens gebruik worden gemaakt van analysemethode 8 (Donk & Lanen, 2010, p. 253). Deze methode brengt data terug tot betekenisvolle tekstfragmenten. Bij het analyseren van de leerlingenenquête gericht op leesmotivatie wordt er gebruik gemaakt van analysemethode 2 & 5 (Donk & Lanen, 2010, p. 240 -246). Deze analysemethoden combineren vragen met elkaar en berekent vervolgens het gemiddelde. Bij de enquête voor leerkrachten wordt er gebruikgemaakt van analysemethode 11 (Donk & Lanen, 2010, p. 256). Bij deze analysemethode worden open vragen van verschillende respondenten horizontaal vergeleken.

5.4.5 **Analysedoel**

De gegevens uit de verschillende analyses vormen een beeld van het effect van boekpromotie op de leesmotivatie bij leerlingen. De enquête gericht op leesinteresse geeft de onderzoeker inzicht in de interesses per leerling, waar tijdens de boekpromotie op ingespeeld kan worden. Door middel van de analyses verwacht ik aan het eind van dit onderzoek antwoord te kunnen geven op deelvraag 2, 3, 6 & 7 en de hoofdvraag.

5.4.6 **Verband met theorie**

Zoals in de hypothese reeds beschreven staat, verwacht ik door gebruik van boekpromotie een groei in de leesmotivatie van kinderen te zien. Door de deelvragen te beantwoorden en de gegevens van de verschillende enquêtes en observaties te analyseren, verwacht ik mijn hypothese te kunnen bewijzen.

6. Resultaten

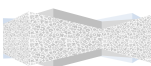
In dit hoofdstuk worden de resultaten van de deelvragen gepresenteerd. Deze resultaten zullen gebruikt worden voor het beantwoorden van de deelvragen. De diverse resultaten zijn op verschillende manieren geanalyseerd (zie §5.4.4 Analyseprocedure). De resultaten zullen per deelvraag worden gepresenteerd.

6.1 **Verschil tussen plan en uitvoering**

Bij de uitvoering van dit onderzoek ben ik op een aantal punten afgeweken van mijn oorspronkelijke onderzoeksplan. In het oorspronkelijke onderzoeksplan had ik opgenomen bij elke groep een aantal observaties te doen volgens de Leuvense betrokkenheidsschaal. Gaandeweg heb ik besloten deze observatie uit mijn onderzoek te halen, omdat deze observatie in principe irrelevant was met betrekking tot mijn onderzoeksdoel en mijn onderzoeksvragen. Hiermee vervalt ook de analyse van deze observatie, zoals beschreven in paragraaf 5. Daarnaast is de samenstelling van onderzoeksgroep B gaandeweg veranderd. De oorspronkelijke samenstelling van 20 leerlingen (10 jongens, 10 meisjes). De uiteindelijke samenstelling van deze onderzoeksgroep is geworden 17 leerlingen (10 jongens, 7 meisjes). Deze afwijking van het plan kwam door een verhuizing en ziekte tijdens de nul- en eindmeting. Bij de beschrijving van de resultaten wordt er uitgegaan van gemiddelde scores. De leerlingen die ontbreken bij één of meerdere metingen worden niet meegenomen in deze gemiddelde scores.

Tevens ben ik van mijn oorspronkelijke planning af gestapt. De nulmeting stond gepland in de eerste week van februari. Destijds heb ik wel een enquête afgenomen, maar op basis van de feedback die ik van een aantal respondenten heb ontvangen, heb ik besloten de enquête aan te passen. De definitieve enquête is op een later moment uitgezet dan op het tijdpad is af te lezen. De eindmeting is een aantal weken naar voren geschoven in verband met de inlevertermijn van dit onderzoek. Hierdoor is de totale periode waarin de boekpromotie is uitgevoerd verkort.

Met betrekking tot de uitvoering van de boekpromotie heb ik de volgende aanpassing. Vanuit de literatuur heb ik een zevental vormen van boekpromotie beschreven (zie §6.5). In verband met de verkorte onderzoeksperiode zijn niet alle vormen van boekpromotie aan bod geweest in onderzoeksgroep A. Gedurende de onderzoeksperiode heb ik gebruik gemaakt van de volgende vormen van boekpromotie: een variant op "Ken je dit boek?" in combinatie met vragen uit de methode "Vertel eens" (Chambers, 2012), een variant op het prik-, plak, of graffitibord (Chambers, 2012), de commissie (Chambers, 2012, Coillie, 2007 & Houtveen, 2012) en vrij lezen (Coillie, 2007). In onderzoeksgroep A en B zitten een aantal leerlingen die gebruik maken van een variant op het leesdagboek.

6.2 Resultaat deelvraag 1: Wat houdt leesmotivatie in?

Het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling (SLO) hanteert de volgende abstracte betekenis van leesmotivatie: *“de mate waarin een leerling gemotiveerd is om te (leren) lezen.”*

Stichting lezen, het kennis- en expertisecentrum voor leesbevordering en literatuureducatie, stelt dat leesmotivatie de doelen en redenen zijn die mensen hebben om te lezen. Het kan hier gaan om ontspanning, het aanvullen van kennis en/of plezier beleven aan het esthetische taalgebruik.

Vries-Wittevan (2009) stelt in haar onderzoek vast dat er drie componenten zijn wanneer er gesproken wordt over leesmotivatie:

Intrinsieke motivatie:

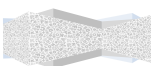
Intrinsiek betekent wezenlijk, innerlijk (van Dale, 2014). De intrinsieke motivatie is de motivatie die vanuit de lezer zelf komt. De lezer beïnvloedt hierin zijn eigen stemming door te lezen. De intrinsieke motivatie heeft de grootste invloed op het leesgedrag en juist op dit onderdeel kan er nog veel behaald worden door bijvoorbeeld de nieuwsgierigheid, interesse of betrokkenheid te stimuleren (Vries-Wittevan, 2009).

Extrinsieke motivatie:

Bij extrinsieke motivatie wordt de leesmotivatie meer van buitenaf gestuurd. Omgevingsfactoren spelen hierbij een grote rol. Hooijmaaijers (2009) beschrijft in haar boek dat kinderen in de leeftijdscategorie van 9 tot 12 jaar hun identiteit ontleen aan hun prestaties op leergebied en op sociaal gebied. Ze vergelijken zichzelf veel met anderen en hebben erkenning nodig van opvoeders. Het vinden van aansluiting in een groep als geheel, klein groepje of club geeft een gevoel van veiligheid. Deze omgevingsfactoren spelen een grote rol in de algemene ontwikkeling, maar ook in de extrinsieke motivatie binnen het lezen. Klasgenoten kunnen elkaar stimuleren, maar ook leerkrachten of ouders kunnen het kind stimuleren te gaan lezen. Chambers (2012) legt in zijn boek diverse, indirecte verbanden met de extrinsieke motivatie. De helpende volwassene is hierin een centraal begrip. Chambers stelt vast dat kinderen die leren lezen, in laatste instantie afhankelijk zijn van ervaren volwassenen. Sommige aspecten van lezen kunnen alleen doorgegeven worden door ervaren personen. Daarnaast neemt hij het standpunt in dat als men het leesgedrag van bepaalde leerlingen in de klas op een positieve manier kan sturen, de hele klas te enthousiasmeren is voor bepaalde boeken en/of lezen in het algemeen. Dit standpunt wordt tevens door Coillie (2007) ingenomen.

Instrumentele motivatie:

Met deze motivatie wordt het functioneel lezen bedoeld, dus het lezen om kennis te vergaren. Het kan zijn dat kinderen lezen, omdat ze graag iets willen leren over een bepaald onderwerp of omdat ze bijvoorbeeld een spreekbeurt aan het maken zijn (Vries-Wittevan, 2009).

6.3 Resultaat deelvraag 2: Wat is de huidige beginsituatie betreft leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, is er in beide onderzoeksgroepen (zie §5.4.1) een enquête uitgezet. Deze enquête bestaat uit acht vragen. Elke leerling kan 8 tot 39 punten scoren voor de vragenlijst. Voor de eerste zeven vragen kunnen 1 tot 5 punten gescoord worden. Voor vraag acht kan elke leerling 1 tot 4 punten scoren. Wanneer het totaal aantal punten bij elkaar opgeteld wordt, ontstaat onderstaande normering. Ik vind lezen:

- 8 punten : Helemaal niet leuk
- 9 – 15 punten : Niet zo leuk
- 16 -24 punten : Niet leuk, maar ook niet stom
- 25 – 32 punten : Leuk
- 32 – 39 punten : Erg leuk

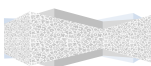
Figuur 1 geeft de gemiddelde scores per onderzoeksgroep aan met daarnaast de laagste en de hoogste score.

Groep	Aantal IIn	Gemiddelde score	Laagst aantal punten van leerling	Hoogst aantal punten van leerling
A	22	25,6	18	34
B	17	21,2	9	31

Figuur 1: Gemiddelden nulmeting

6.2.1 Analyse resultaten deelvraag 2

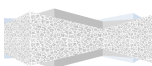
Analyse van bovenstaande tabel toont aan dat de leesmotivatie in onderzoeksgroep A gemiddeld 4,3 punt hoger ligt dan in onderzoeksgroep B. De verschillen tussen de laagste scores in de verschillende groepen liggen relatief ver uit elkaar, terwijl de verschillen tussen de hoogste scores dichterbij elkaar liggen. Uit deze nulmeting kan worden geconcludeerd dat er in onderzoeksgroep A een hogere interesse is voor lezen dan in onderzoeksgroep B.

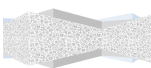
6.4 Resultaat deelvraag 3: Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. de Brug?

Om op een overzichtelijke manier inzicht te krijgen in de rol van de leerkracht tijdens leesonderwijs, is er bij de drie leerkrachten van de groepen 7 van C.B. de Brug een enquête afgenomen. Deze enquête bestond uit zeven open vragen en één gesloten vraag. Zoals beschreven in §5.4.4 worden de antwoorden horizontaal vergeleken (zie figuur 2).

	Antwoord Leerkracht 1	Antwoord Leerkracht 2	Antwoord Leerkracht 3	Bevindingen
Vraag 1: Op welke manier(en) wordt er dit schooljaar aandacht besteed aan lezen en boekpromotie? Waarom: Ik wil weten op welke manieren de leerkrachten lezen onder de aandacht brengen, zowel in de klas als schoolbreed.	Elke dag kwartiertje stillezen en 1x in de week aan elkaar voorlezen. Ik probeer ook tussendoor voor te lezen uit een boek. Dit schiet er nog wel eens bij in. Ook doen we 1,5 uur per week estafettelezen.	Dagelijks wordt er na de pauze een kwartier stil gelezen. Voor technisch lezen hebben we vanaf groep 4 een methode. Elk jaar doen we actief mee met de Kinderboekenweek. Ook doen we mee met het Voorleesontbijt.	Stillezen elke dag, kinderboekenjury, Estafette lezen, boekpromotie (door leerkracht), bibliotheekkisten.	Bij alle leerkrachten komt een kwartier stillezen naar voren. Daarnaast komt ook het technisch lezen bij elke leerkracht terug. Bij leerkracht 2 & 3 komen ook diverse op zichzelf staande activiteiten naar voren. Bij leerkracht 1 komt er één keer in de week een coöperatieve vorm van stil lezen.
Vraag 2: Hoeveel tijd besteed je per week aan boekpromotie in de groep? Waarom: Ik wil weten op welke basis de leerlingen uit groep 7 te maken krijgen met boekpromotie.	Af en toe besteed ik gericht aandacht aan boekpromotie. Dit kan nog veel structureler.	Geen	Geen tijd per week. Ik deed niet elke week boekpromotie, al zou dat eigenlijk wel moeten.	In beide groepen zeven wordt op onregelmatige basis aandacht gegeven aan boekpromotie. Twee van de drie leerkrachten geeft aan die wel te willen.
Vraag 3: Welke	Boek bespreken,	n.v.t.	Een boek uit de	Voorlezen en

<p>vormen van boekpromotie gebruik je daarvoor?</p> <p>Waarom: Om een concreet beeld te krijgen van de vormen van boekpromotie die al gebruikt worden en waar de leerlingen en leerkrachten al mee bekend zijn.</p>	boek voorlezen.		boekenkast laten zien, over vertellen en een stukje uit voorlezen. Of het boek waarin ik aan het voorlezen ben na een tijdje aan een leerling geven om verder uit te lezen.	over een boek vertellen zijn vormen van boekpromotie die in beide groepen naar voren komt.
<p>Vraag 4: Wat is jouw rol bij de vormen van boekpromotie die je gebruikt (hebt)?</p> <p>Waarom: Om een beeld te krijgen van het leerkrachtgedrag dat getoond wordt tijdens boekpromotie.</p>	Kinderen enthousiast maken voor verschillende boeken.	n.v.t.	Ik ben op dat moment de enige met een rol.	Eén van de leerkrachten geeft aan de leerlingen enthousiast te willen maken d.m.v. boekpromotie. De ander geeft aan als enige een rol te spelen in de boekpromotie.
<p>Vraag 5: Hoe vaak lees je voor of vertel je over een boek?</p> <p>Waarom: Om helder te krijgen op welke basis de leerkrachten letterlijk een boek promoten aan de groep.</p>	Niet structureel. Ik denk dat het ongeveer 1 x in de week is.	Ik lees gemiddeld één keer per dag voor.	1x in de week is het streven.	Eén van de drie leerkrachten lees gemiddeld dagelijks voor. Twee van de drie leerkrachten zegt dit één keer in de week te doen of daar een streven van de maken.
<p>Vraag 6: Hoeveel tijd besteed je per week aan vrij</p>	Elke dag 15 minuten + na het estafettelezen.	Kwartier per dag	Iedere dag een kwartier.	Alle leerkrachten geven aan dagelijks een

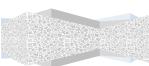

<p>lezen in de groep?</p> <p>Waarom: Vrij lezen is in het onderwijs een veel gebruikte manier om te lezen en ik wil weten hoe vaak het in de groepen zeven gedaan wordt.</p>				<p>kwartier met de klas stil te lezen. Daarnaast besteedt leerkracht 1 er na de Estafettes hier ook nog aandacht aan.</p>
<p>Vraag 7: Wat doe je als leerkracht tijdens het vrij lezen?</p> <p>Waarom: Omdat uit onderzoek is gebleken dat leerkrachten die zelf ook lezen tijdens stil lezen werkt als motivatie voor de leerlingen en ik wil weten of dit voorkomt in de groepen 7 van C.B. de Brug.</p>	<p>Zelf stillezen of nog even kinderen extra instructie geven.</p>	<p>Lezen</p>	<p>Zelf ook lezen in een boek die ik later promoot.</p>	<p>Alle leerkrachten geven aan zelf te lezen tijdens het stillezen. Leerkracht 1 geeft aan dit niet altijd te doen, maar het stil lezen ook te combineren met het geven van extra instructie.</p>
<p>Stellen 8: Ik vind de betrokkenheid van mijn leerlingen tijdens het vrij lezen ...</p> <p>Waarom: Omdat ik wil weten hoe de leerkrachten tegenover de betrokkenheid van de leerlingen staan ten opzichte van lezen.</p>	<p>Heel verschillend. De zwakkere kinderen wat meer richting slecht en de sterke kinderen heel goed.</p>	<p>Neutraal</p>	<p>Slecht</p>	<p>Dit verschilt per leerkracht. Leerkracht 1 geeft aan dat de betrokkenheid samenhangt met het leesniveau van de leerlingen. Leerkracht 2 geeft aan het niet slecht, maar ook niet goed te vinden. Leerkracht 3 vindt de betrokkenheid slecht.</p>

Figuur 2: Horizontale vergelijking leerkrachten enquête

6.4.1 Analyse resultaten deelvraag 3

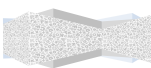
Er zijn een aantal overeenkomsten tussen de antwoorden van de verschillende leerkrachten. In beide groepen zeven wordt er dagelijks een kwartier stil gelezen, tevens wordt dit in beide groepen

aangevuld door technisch lezen volgens de methode Estafette. Alle leerkrachten geven aan tijdens het vrij lezen hier zelf regelmatig aan mee te doen. Beide groepen zeven hebben minimaal één leerkracht voor de groep die boeken zelf promoot, door eruit voor te lezen of er over te vertellen. Dit gebeurt echter niet op regelmatige basis, al geven twee van de drie leerkrachten aan dit structureler te willen doen.

6.5 Resultaat deelvraag 4: Welke vormen van boekpromotie zijn er?

Boekpromotie zijn alle activiteiten die boeken in de belangstelling brengen. Het zijn activiteiten die

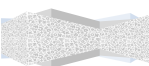

zorgen voor een prettig, stimulerend en uitdagend leesklimaat (Coillie, 2007). In zijn boek staan diverse vormen van boekpromotie beschreven, die in principe toe te passen zijn in alle groepen van het primair onderwijs, mits ze aangepast zijn aan de doelgroep.

Chambers (2012) reikt, door middel van zijn boek, volwassenen manieren aan om kinderen te laten genieten van lezen. In het boek worden diverse activiteiten uitgelicht die leerlingen kunnen stimuleren te lezen.

Bij beide auteurs komen een aantal soortgelijke vormen van boekpromotie voor. Hieronder staat een opsomming van deze diverse vormen van boekpromotie.

- 'Ken je dit boek?' (Chambers, 2012)
Er wordt dagelijks of wekelijks een moment ingeroosterd waarin kinderen elkaar vertellen over boeken die ze hebben gelezen. Dit kan op verschillende manieren worden vormgegeven, bijvoorbeeld als een klassikale presentatie, maar het is ook mogelijk de klas in kleinere groepen op te delen of de ene klas voor de andere klas te laten presenteren. Coillie (2007) spreekt in zijn boek tevens over presentaties op een soortgelijke manier als Chambers.
- Prik-, plak- of graffitiborden (Chambers, 2012)
Kinderen krijgen de mogelijkheid van alles over boeken op een daarvoor bestemde plek te prikken en plakken. Wat er op geplakt mag worden kan variëren van een zelfgetekende boekomslag tot foto's/afbeeldingen van de auteur en van zelfgeschreven recensies tot uitgetypte en versierde uittreksels.
- Commissies (Chambers, 2012)
Om de leerlingen meer te betrekken bij het selecteren van boeken of het organiseren van een tentoonstelling etc. kan er een commissie opgericht worden. Enkele leerlingen vertegenwoordigen de groep en deze leerlingen moeten uitzoeken wat hun klasgenoten willen op het gebied van boeken en lezen. Coillie (2007) stelt in zijn boek vast dat om kinderen enthousiast te maken en te houden voor boeken, ze een belangrijke rol moeten krijgen in het aanbod en de aanpak. In zijn boek wordt er niet heel expliciet over het opstellen van commissies gesproken, maar het uitgangspunt is gelijk met dat van Chambers. Houtveen (2012) spreekt over een wensenlijst die de klas kan aanleggen. Op basis van de wensenlijst kunnen er bijvoorbeeld boeken bij de bibliotheek worden geleend of bij voldoende budget kunnen boeken worden aangeschaft. Dit komt overeen met één van de taken van de commissie volgens Chambers.
- Presentaties (Chambers, 2012) of "In de schijnwerper" (Coillie, 2007)
Hiermee bedoelt Chambers (2012) niet presentaties die gegeven worden door de leerlingen, maar boektentoonstellingen. Een "presentatie" of tentoonstelling prikkelt volgens Chambers de nieuwsgierigheid en het heeft invloed op de manier waarop er naar boeken wordt gekeken. Daarnaast wordt er door middel van een boektentoonstelling direct een groot publiek bereikt. De aanpak van Coillie (2007) komt overeen met de aanpak van Chambers.
- Leesdagboek (Chambers, 2012 & Coillie, 2007)
In een leesdagboek houden kinderen bij welke boeken ze lezen of gelezen hebben en wat ze hiervan vonden. Ze geven een oordeel over een boek, maar hoeven hier niet per definitie

een verantwoording bij af te leggen. Chambers (2012) stelt vast dat het niet alleen voor de kinderen belangrijk is een leesdagboek bij te houden. Ook de leerkracht heeft hier profijt van aangezien deze direct inzicht krijgt in de gelezen boeken. Chambers pleit er voor dat er gedurende de hele basisschoolperiode een leesdagboek wordt bijgehouden en dat deze meegaat van groep naar groep. Coillie (2007) geeft nog een aanvulling voor oudere kinderen. Het leesdagboek kan worden aangevuld door een leesautobiografie te laten schrijven. Deze vorm werkt alleen als deze op vrijwillige basis wordt gemaakt.

- Vrij lezen (Coillie, 2007)

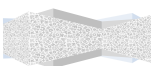
Vrij lezen betekent dat de kinderen zelf een boek mogen kiezen om te gaan lezen. Dit kan een boek van thuis zijn, een bibliotheekboek, een boek van school etc. Vervolgens wordt er 10 tot 15 minuten stil uit het boek gelezen, waarna de kinderen iets vertellen over de eerste indruk van het boek. Als een kind niet tevreden is met een boek, kiest een ander boek. Het nabespreken kan eens in de week of maand ingepland worden, waardoor het goed te combineren is met het reguliere stil lezen. Houtveen (2012) heeft in het LIST project het stillezen opgenomen, omdat uit diverse studies is gebleken dat stillezen samenhangt met de leesprestaties.

- Vertel eens (Chambers, 2012)

Chambers (2012) ziet lezen als een sociale bezigheid, waarbij praten over boeken essentieel is, zolang dit op een juiste manier wordt aangeboden. 'Vertel eens' is een aanpak waarbij het gaat om het delen van enthousiasme, moeilijkheden en patronen. Coillie (2007) geeft in zijn boek aan dat praten over boeken het inzicht van de kinderen verdiept in de gebruikte technieken van de auteur en hen op die manier helpt complexere boeken te kunnen lezen.

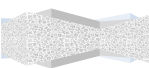
In bovenstaande vormen van boekpromotie kan gevarieerd worden qua vorm waarop het aangeboden wordt. Naast bovenstaande vormen van boekpromotie wordt door alle auteurs een goede samenwerking met de bibliotheek aangeraden, bezoeken van auteurs, illustrators etc. gestimuleerd en het organiseren van boekenmarkten/ruilbeurzen etc. gepromoot.

6.6 Resultaat deelvraag 5: Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen van boekpromotie?

Als resultaat bij deelvraag 4 zijn er diverse vormen van boekpromotie op een rij gezet. In die boekpromotie speelt de leerkracht, maar ook volwassenen in het algemeen, een rol. Per vorm van boekpromotie zal nu beschreven worden wat de rol van de leerkracht is.

- 'Ken je dit boek?' (Chambers, 2012)
De leerkracht kan bij deze vorm van boekpromotie de rol van gespreksleider op zich nemen. Hierbij kan hij/zij aanvullende informatie geven, de belangrijkste informatie (bijv. de titel of auteur) herhalen, belangrijke opmerkingen samenvatten en/of besproken boeken aan de klas laten zien wanneer deze aanwezig zijn. Er zijn leerkrachten die deze vorm van boekpromotie aanvullen door een schriftelijke versie ervan te ontwikkelen, bijv. een grote kaartenbak met daarin aanbevelingen vanuit leerlingen.
- Prik-, plak- of graffitiborden (Chambers, 2012)
In principe is de rol van de leerkracht niet heel groot bij deze vorm van boekpromotie. Bij het opzetten van een prik-, plak- of graffitibord zal de leerkracht de "regels" moeten uitleggen en mogelijk een beginnetje maken wanneer leerlingen deze vorm in eerste instantie niet begrijpen. Zodra leerlingen doorhebben wat de bedoeling is, zal deze vorm van boekpromotie bijna vanzelf gaan. Wanneer verschillende bijdragen langere tijd op het bord hangen is het mogelijk een taak van de leerkracht deze te sorteren. Een leuke manier om de mooiste items te bewaren is door deze bijvoorbeeld in een plakboek te verzamelen
- Commissies (Chambers, 2012)
Bij het selecteren van boeken of het organiseren van een tentoonstelling moeten allerlei vragen worden beantwoord. Als leerkracht zijnde ga je in gesprek met de leerlingen binnen deze commissie. Het is dan van wezenlijk belang dat de leerkracht de vragen zodanig stelt dat de leerlingen er iets mee kunnen. Daarnaast wordt de leerkracht een soort katalysator. Hij/zij zorgt dat dingen gebeuren, dat anderen kun werk doen. De leerkracht krijgt op dat moment een ondersteunende rol. (Chambers, 2012)
- Presentaties (2012)
In zijn boek heeft Chambers een hoofdstuk opgenomen over boekpresentaties, ook wel tentoonstellingen genoemd. In dit hoofdstuk gaat hij er in eerste instantie vanuit dat een leerkracht deze opzet. De uitstalling van boeken maakt het overbodig dat leerkrachten erbij staan om advies te geven. Over het algemeen kost het volgens Chambers (2012) niet heel veel tijd en inspanning om een boekpresentatie/tentoonstelling te maken. Er moet echter wel met een aantal dingen rekening worden gehouden. De leerkracht moet goed nadenken over de selectie van boeken die worden gepresenteerd. Daarnaast moet de presentatie/tentoonstelling er aantrekkelijk uitzien voor kinderen. Het moet de nieuwsgierigheid prikkelen. Hierbij moet dus worden nagedacht over het licht, de decoratieve materialen, maar ook over het onderhoud van een presentatie/tentoonstelling en de beschikbaarheid van boeken. Het maken van een boektentoonstelling kan overigens ook goed worden georganiseerd door leerlingen zelf.
- Leesdagboek (Chambers, 2012 & Coillie, 2007)
In de onderbouw is de rol van de leerkracht bij deze vorm van boekpromotie groter dan in de midden- en/of bovenbouw. Zolang leerlingen nog niet zelf kunnen schrijven, kan de

leerkracht het dagboek bijhouden voor de leerling. Dit moet dan in overleg met de leerlingen gebeuren. Zodra de leerlingen kunnen schrijven, kunnen ze zelf het leesdagboek gaan bijhouden. De leerkracht kan er dan regelmatig in kijken en in gesprek gaan met de leerlingen over de gelezen boeken. De leerkracht moet wel opletten dat hij/zij het dagboek niet gaat zien als beoordelingsinstrument. Tot slot heeft de leerkracht een voorbeeldrol. Wanneer een leerkracht zelf een leesdagboek bijhoudt, spoort dat leerlingen aan om ook een dagboek bij te houden.

- Vrij lezen (Coillie, 2007)

Vrij lezen is een vorm van boekpromotie waarin de leerkracht geen grote rol speelt tijdens de activiteit zelf. Voorafgaande aan het vrij lezen speelt de leerkracht echter een grotere rol. Het onderwijs dat de leerkracht geeft moet aansluiten bij het opdoen van betekenisvolle ervaringen binnen geletterdheid. Dit betekent onder andere dat er voldoende leestijd moet worden ingepland en dat er een ruim aanbod van boeken (de richtlijn is zeven boeken per leerling) van diverse genres moet zijn waar leerlingen uit moeten kunnen kiezen (Houtveen, 2012). In principe is dit een vorm van boekpromotie die dagelijks in is te zetten. Chambers (2012) ziet het vrij lezen, maar ook het inbouwen van tijd hiervoor, als noodzakelijk.

- Vertel eens (Chambers, 2012)

Vertel eens is een methode waarbij praten over boeken een belangrijke rol speelt. Het is één van de drie stappen binnen de leescirkel (zie figuur 3). Het begrip helpende volwassene staat hierin centraal. De leerkracht gaat in gesprek met de klas of met een groepje leerlingen. Vertel eens wordt door Chambers niet als een methode gezien, maar als een raamwerk van vragen. Dat raamwerk vervaagt naar verloop van tijd en de vragen die leerlingen

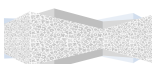
stellen worden steeds belangrijker. Kinderen

gaan volgens hem door middel van dat praten niet alleen aandachtiger en kritischer lezen, maar ze ontwikkelen daarnaast het vermogen zich beter uit te drukken over zijn of haar gevoelens en gedachtegangen.

Figuur 3: De leescirkel (Chambers)

Coillie (2007) neemt voor een gedeelte hetzelfde standpunt in. De begeleider, in deze situatie de leerkracht, reikt de kinderen literaire termen aan, waardoor de kinderen hun mening helder kunnen formuleren. Kinderen ontwikkelen zich op die manier tot kritische lezers. Houtveen (2012) sluit zich hierbij aan. Het discussiëren over teksten bevordert volgens hem de leesmotivatie en het leesbegrip.

6.7 Resultaat deelvraag 6: Wat zijn de resultaten betreft leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie?

Om deelvraag 6 te kunnen beantwoorden zijn de nulmeting en de resultaten van de laatste leesenquête naast elkaar gelegd ter vergelijking. Tijdens de nulmeting en de eindmeting is gebruik gemaakt van dezelfde enquête (zie §6.3). In de periode tussen de nulmeting en de eindmeting is er gebruik gemaakt van diverse vormen van boekpromotie die onder andere beschreven staan in §6.5. Voor de aanpak verwijs ik naar §6.1.

Om een duidelijk beeld te schetsen van de resultaten uit deze enquête, worden eerst de gemiddelden met elkaar vergeleken (zie figuur 4), waarna er op individueel niveau wordt gekeken de nul- en eindmeting (zie figuur 5). Voor de gemiddelden per stelling wordt er verwezen naar bijlage 6. Hierin zijn de nulmeting en de eindmeting van onderzoeksgroep A per stelling vergeleken.

Moment	Aantal IIn	Gemiddelde score	Laagst aantal punten van leerling	Hoogst aantal punten van leerling
Nulmeting	22	25,6	18	34
Eindmeting	22	26,0	13	36

Figuur 4: Gemiddelden onderzoeksgroep A

In bovenstaande tabel is af te lezen dat de leesmotivatie van onderzoeksgroep A in de periode van dit onderzoek gestegen is met 0,4 punt. De laagste score is tijdens de eindmeting met vijf punten naar beneden gegaan en de hoogste score is met twee punten omhoog gegaan.

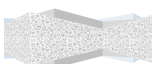
Zoals hierboven reeds is vastgesteld, is de gemiddelde leesmotivatie van onderzoeksgroep A gestegen. Figuur 5 geeft inzicht in de vraag bij welke respondenten er een groei of afname heeft plaatsgevonden betreft de leesmotivatie.

Bij 12 van de 22 respondenten heeft er een groei in de leesmotivatie plaatsgevonden na het inzetten van boekpromotie, dit staat gelijk aan 54,6%. Bij 1 van de 22 respondenten is de score gelijk gebleven, dit staat gelijk aan 4,5%. Bij 9 van de 22 respondenten is er een daling te zien in de leesmotivatie. Dit staat gelijk aan 40,9%.

Bij het merendeel van de groep is, onder andere na het inzetten van boekpromotie, een groei te zien in de leesmotivatie.

Leerling nr.	Score nulmeting	Score eindmeting	Bevindingen
1	25	28	Stijging
2	33	31	Daling
3	29	28	Daling
4	23	36	Stijging
5	20	18	Daling
6	27	34	Stijging
7	25	27	Stijging
8	21	24	Stijging
9	34	35	Stijging
10	33	28	Daling
11	34	26	Daling
12	24	18	Daling
13	23	30	Stijging
14	28	30	Stijging
15	20	20	Gelijk gebleven
16	29	30	Stijging
17	29	30	Stijging
18	25	28	Stijging
19	18	14	Daling
20	23	18	Daling
21	19	17	Daling
22	20	23	Stijging
Totaal:	562	573	
Gemiddelde score:	25,6	26,0	

Figuur 5: Scores op individueel niveau

6.8 Resultaat deelvraag 7: Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het doorzetten van het oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug?

Om deelvraag 7 te kunnen beantwoorden zijn de nulmeting en de resultaten van de laatste leesenquête naast elkaar gelegd ter vergelijking. Tijdens de nulmeting en de eindmeting is gebruik gemaakt van dezelfde enquête (zie §6.3). In de periode tussen de nulmeting en de eindmeting is geen extra boekpromotie ingezet. Er is gebruik gemaakt van de boekpromotievormen zoals beschreven in §6.5.

Om een duidelijk beeld te schetsen van de resultaten uit deze enquête, worden eerst de gemiddelden met elkaar vergeleken (zie figuur 6), waarna er op individueel niveau wordt gekeken de nul- en eindmeting (zie figuur 7). Voor de gemiddelden per stelling wordt er verwezen naar bijlage 7. Hierin zijn de nulmeting en de eindmeting van onderzoeksgroep B per stelling vergeleken.

Moment	Aantal IIn	Gemiddelde score	Laagst aantal punten van leerling	Hoogst aantal punten van leerling
Nulmeting	17	21,2	9	31
Eindmeting	17	19,6	9	31

Figuur 6: Gemiddelden onderzoeksgroep B

In bovenstaande tabel is af te lezen dat de leesmotivatie van onderzoeksgroep B in de periode van dit onderzoek is gedaald met 1,6 punt. Zowel de laagste als de hoogste score is bij deze onderzoeksgroep gelijk gebleven.

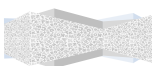
Zoals hierboven reeds is vastgesteld, is de gemiddelde leesmotivatie van onderzoeksgroep B gestegen. Figuur 7 geeft inzicht in bij welke respondenten er een groei of afname heeft plaatsgevonden betreft de leesmotivatie.

Bij 4 van de 17 respondenten heeft er een stijging in de leesmotivatie plaatsgevonden na regulier leesonderwijs. Dit staat gelijk aan 23,5%. Bij 1 van de 17 respondenten is de score gelijk gebleven, dit staat gelijk aan 5,9%. Bij 12 van de 17 respondenten is de leesmotivatie gedaald. Dit staat gelijk aan 70,6%.

Bij het merendeel van de groep is een daling te zien betreft de leesmotivatie.

Leerling nr.	Score nulmeting	Score eindmeting	Bevindingen
1	24	19	Daling
2	25	24	Daling
3	9	9	Gelijk gebleven
4	19	23	Stijging
5	23	19	Daling
6	16	17	Stijging
7	21	14	Daling
8	24	16	Daling
9	18	17	Daling
10	22	20	Daling
11	31	30	Daling
12	27	24	Daling
13	23	25	Stijging
14	17	16	Daling
15	16	15	Daling
16	28	31	Stijging
17	17	14	Daling
Totaal:	360	333	
Gemiddelde score:	21,2	19,6	

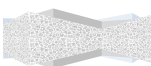
Figuur 7: Scores op individueel niveau

6.9 Terugkoppeling hypothese

In deze paragraaf maak ik een terugkoppeling naar mijn eerder beschreven hypothese (zie §4.3) Mijn verwachting was dat de leesmotivatie van de leerlingen zou stijgen wanneer er gebruik werd gemaakt van één of meerdere vormen van boekpromotie. Door middel van de enquêtes die ik in beide onderzoeksgroepen heb uitgezet, de analyses hiervan en het daadwerkelijk inzetten van boekpromotie, heb ik zicht gekregen op de effecten van boekpromotie, namelijk dat boekpromotie gemiddeld genomen een positief effect heeft op de gemiddelde leesmotivatie van onderzoeksgroep A. Mijn verwachtingen zijn deels uitgekomen. Gemiddeld genomen kan er worden gesproken over een stijging van de leesmotivatie in de groep waar boekpromotie op regelmatige basis is ingezet. Daarnaast staat ruim 50% van de leerlingen positiever tegenover lezen bij de eindmeting dan bij de nulmeting. Mijn hypothese had echter scherper geformuleerd kunnen worden. Er wordt gesproken over een stijging in de leesmotivatie. Dit had gemiddelde stijging moeten zijn, omdat niet iedere leerling uit onderzoeksgroep A een stijging betreft leesmotivatie heeft gemaakt op individueel niveau. Dat onderdeel was niet in de hypothese opgenomen.

Daarnaast heb ik in mijn hypothese een verband gelegd tussen de dalende leesmotivatie en de dalende leesvaardigheid en dat ik verwachtte dat deze neerwaartse spiraal te doorbreken was bij het gebruik van boekpromotie. Dit onderdeel van mijn hypothese heb ik deels kunnen aantonen, namelijk dat er gemiddeld genomen na het inzetten van boekpromotie daadwerkelijk een groei te zien is in de gemiddelde leesmotivatie. Het tweede deel van mijn hypothese, namelijk het doorbreken van de negatieve spiraal, dus een groei zien in de leesvaardigheid, is in dit onderzoek niet naar voren gekomen en zal ik opnemen in mijn aanbevelingen.

7. Conclusies

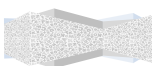
In dit hoofdstuk worden de conclusies op de deelvragen en de hoofdvraag gepresenteerd. De conclusies zijn gebaseerd op een uitgebreide dataverwerking en analyse (zie hoofdstuk 6). Allereerst worden de conclusies per deelvraag gepresenteerd, waarna er een conclusie op de hoofdvraag zal worden beschreven.

7.1 Conclusie deelvraag 1: Wat houdt leesmotivatie in?

Onderzoeks(deelvraag) 1: Wat houdt leesmotivatie in?	
Conclusie(s):	Verwijzing(en):
Leesmotivatie wordt op diverse manieren gedefinieerd. In de kern komt het neer op de mate waarin leerlingen gemotiveerd zijn om te lezen en dat ze bekend zijn met de doelen die lezen kan hebben.	Zie hoofdstuk 6, § 6.2 Resultaat deelvraag 1: Wat houdt leesmotivatie in.
Leesmotivatie is onder te verdelen in drie sectoren: de intrinsieke motivatie; de extrinsieke motivatie en de instrumentele motivatie.	Zie hoofdstuk 6, § 6.2 Resultaat deelvraag 1: Wat houdt leesmotivatie in
In alle drie de sectoren valt nog winst te behalen betreft leesmotivatie door boekpromotie in te zetten.	Zie hoofdstuk 6, § 6.2 Resultaat deelvraag 1: Wat houdt leesmotivatie in

7.2 Conclusie deelvraag 2: Wat is de huidige beginsituatie betreft leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?

Onderzoeks(deelvraag) 2: Wat is de huidige beginsituatie betreft leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?	
Conclusie(s):	Verwijzing(en):
Er is een duidelijk verschil betreft de leesmotivatie in de twee onderzoeksgroepen.	Zie hoofdstuk 6, § 6.3 Resultaat deelvraag 2: Wat is de huidige beginsituatie betreft leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?
Onderzoeksgroep A scoort gemiddeld 4,3 punt hoger dan onderzoeksgroep B.	Zie hoofdstuk 6, § 6.3 figuur 1: gemiddelden nulmeting
Gemiddeld genomen vind onderzoeksgroep A lezen leuk (met een score van 25,5 zit men volgens de normering van de enquête binnen de norm leuk)	Zie hoofdstuk 6, § 6.3 Resultaat deelvraag 2: Wat is de huidige beginsituatie betreft leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?
Gemiddeld genomen vind onderzoeksgroep B lezen niet leuk, maar ook niet stom (met een score van 21,2 zit men volgens de normering van de enquête binnen de norm niet leuk, maar ook niet stom, oftewel neutraal).	Zie hoofdstuk 6, § 6.3 Resultaat deelvraag 2: Wat is de huidige beginsituatie betreft leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?
Beide onderzoeksgroepen hebben gedurende het eerste halfjaar op soortgelijke manier te maken gekregen met boekpromotie, namelijk d.m.v. voorlezen, het aanprijzen van een boek door de leerkracht, dagelijks één kwartier lezen en 1,5 uur in de week Estafettelezen.	Zie hoofdstuk 6, § 6.4 Deelvraag 3: Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. De Brug?

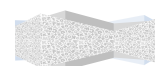

7.3 Conclusie deelvraag 3: Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. De Brug?

Onderzoeks(deelvraag) 3: Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. de Brug?	
Conclusie(s):	Verwijzing(en):
Alle respondenten geven aan dagelijks één kwartier aan stil lezen te doen, 1,5 uur in de week aan Estafettelezen te doen en daarnaast komen diverse op zichzelf staande activiteiten naar voren waarbij er schoolbreed aandacht wordt besteed aan lezen.	Zie hoofdstuk 6, § 6.4 Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. De Brug?
Alle respondenten geven aan dat er niet op structurele basis aandacht wordt besteed aan boekpromotie in de klas.	Zie hoofdstuk 6, § 6.4 Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. De Brug?
Het voorlezen uit een boek of vertellen over een boek zijn vormen van boekpromotie die door twee van de drie leerkrachten wordt gebruikt, hierbij hebben de respondenten dan ook als enige een rol, namelijk de leerlingen enthousiasmeren voor verschillende boeken.	Zie hoofdstuk 6, § 6.4 Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. De Brug?
Tijdens het stillezen geeft iedere respondent aan zelf ook te stillezen. Ze nemen hierbij een voorbeeldrol aan.	Zie hoofdstuk 6, § 6.4 Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. De Brug?
De respondenten geven verschillende responsen op de vraag wat zij van de betrokkenheid van leerlingen tijdens het vrij lezen vinden. Eén van de respondenten geeft aan dat dit afhankelijk is van het leesniveau van de leerlingen. Sterke lezers hebben een grotere betrokkenheid van zwakke lezers.	Zie hoofdstuk 6, § 6.4 Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. De Brug?

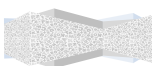
7.4 Conclusie deelvraag 4: Welke vormen van boekpromotie zijn er?

Onderzoeks(deelvraag) 4: Welke vormen van boekpromotie zijn er?	
Conclusie(s):	Verwijzing(en):
Boekpromotie zijn activiteiten die boeken in de belangstelling zetten en die zorgen voor een prettig, stimulerend en uitdagend leesklimaat.	Zie hoofdstuk 6, § 6.5 Welke vormen van boekpromotie zijn er?
Er zijn diverse vormen van boekpromotie die inspelen op één of meerdere aspecten van leesmotivatie.	Zie hoofdstuk 6, § 6.5 Welke vormen van boekpromotie zijn er?
Veel vormen van boekpromotie worden door meerdere auteurs aangereikt en gebruikt. Hierbij krijgen de vormen van boekpromotie soms een andere naam, maar komen qua werkwijze en uitkomst op hetzelfde neer.	Zie hoofdstuk 6, § 6.5 Welke vormen van boekpromotie zijn er?
Deze vormen van boekpromotie vormen een kern, er zijn echter diverse variaties bedacht op deze vormen, waardoor de mogelijkheden betreft boekpromotie erg breed zijn.	Zie hoofdstuk 6, § 6.5 Welke vormen van boekpromotie zijn er?

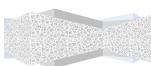
7.5 Conclusies deelvraag 5: Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen van boekpromotie?

Onderzoeks(deelvraag) 4: Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen van boekpromotie?	
Conclusie(s):	Verwijzing(en):
De rol van de leerkracht is afhankelijk van de vorm van boekpromotie die wordt gebruikt en de leeftijd van de leerlingen.	Zie hoofdstuk 6, § 6.6 Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen van boekpromotie?
De leerkracht moet zorgen voor een goede basis, dit betekent voldoende leestijd inplannen, zorgen voor voldoende in verschillende genres en ruimte voor discussie over boeken.	Zie hoofdstuk 6, § 6.6 Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen van boekpromotie? Onderdeel vrij lezen en vertel eens.
In principe kan er een stuk van de verantwoordelijkheid betreft de uitwerking van bepaalde vormen van boekpromotie bij leerlingen worden gelegd. Leerlingen een rol geven in aanbod en aanpak zou leerlingen enthousiaster kunnen maken over boeken (Coillie, 2007).	Zie hoofdstuk 6, § 6.5 Welke vormen van boekpromotie zijn er? Onderdeel commissies Zie hoofdstuk 6, § 6.6 Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen van boekpromotie?
De leerkracht heeft een voorbeeldrol, ook betreft leesonderwijs en boekpromotie. Een goed voorbeeld doet volgen. Dit houdt in dat een leerkracht tijdens het stil lezen ook zou kunnen lezen of de leerkracht houdt zelf ook een leesdagboek bij.	Zie hoofdstuk 6, § 6.6 Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen van boekpromotie? Onderdeel leesdagboeken en vrij lezen.
Het stellen van vragen vormt een centraal punt bij een aantal van de beschreven vormen van boekpromotie. De leerkracht heeft tijdens discussies o.a. een sturende rol, maar ook bij het overleg tussen commissieleden helpen vragen van de leerkracht de commissieleden weer op weg.	Zie hoofdstuk 6, § 6.6 Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen van boekpromotie? Onderdeel commissies en vertel eens.

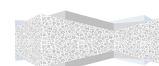
7.6 Conclusies deelvraag 6: Wat zijn de resultaten betreft leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie?

Onderzoeks(deelvraag) 6: Wat zijn de resultaten betreft leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie?	
Conclusie(s):	Verwijzing(en):
De gemiddelde leesmotivatie is na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie gestegen met 0,4 punt op de enquête.	Zie hoofdstuk 6, § 6.7 Wat zijn de resultaten betreft leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie? Figuur 4: Gemiddelden onderzoeksgroep A
Het merendeel van de respondenten heeft, in vergelijking met de nulmeting, een hogere score op hun eindmeting.	Zie hoofdstuk 6, § 6.7 Wat zijn de resultaten betreft leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie? Figuur 5: Scores op individueel niveau
Uit de analyse van stelling één kan worden geconcludeerd dat er een stijging is in de leesmotivatie betreft het lezen van boeken thuis.	Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6 Figuur 8: Tabel resultaten stelling 1
Uit de analyse stelling twee kan worden geconcludeerd dat er een daling is betreft de leesmotivatie voor het lezen op school.	Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6 Figuur 9: Tabel resultaten stelling 2
Uit de analyse van stelling drie kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een stijging betreft de leesmotivatie voor het ontvangen van leesmateriaal met een verjaardag.	Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6 Figuur 10: Tabel resultaten stelling 3
Uit de analyse van stelling vier kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een verschuiving naar het midden. Er is een groei bij het aantal respondenten die het erg leuk vinden om naar de bibliotheek te gaan en er is een daling te zien bij de groep die het helemaal niet leuk vind.	Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6 Figuur 11: Tabel resultaten stelling 4
Uit de analyse van stelling vijf kan worden geconcludeerd dat de groep respondenten die het praten over boeken leuk vindt is gegroeid. De groep respondenten die dit helemaal niet leuk vindt, is gedaald.	Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6 Figuur 12: Tabel resultaten stelling 5
Uit de analyse van stelling zes kan worden geconcludeerd dat het merendeel van de respondenten het praten over boeken met de leerkracht minder leuk vind. Uit de analyse blijkt echter wel dat een gelijkwaardig aantal respondenten gedaald en gestegen is betreft leesmotivatie.	Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6 Figuur 13: Tabel resultaten stelling 6
Uit de analyse van stelling zeven kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een verschuiving naar boven betreft de leesmotivatie.	Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6 Figuur 14: Tabel resultaten stelling 7
Het merendeel van de respondenten geeft aan op dagelijkse basis te willen lezen op school.	Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6 Figuur 15: Tabel resultaten stelling 8

7.7 Conclusies deelvraag 7: Wat zijn de resultaten betreft leesmotivatie, na het doorzetten van het oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug?

Onderzoeks(deelvraag) 7: Wat zijn de resultaten betreft leesmotivatie, na het doorzetten van het oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug?	
Conclusie(s):	Verwijzing(en):
De gemiddelde leesmotivatie is, na het doorzetten van het oorspronkelijke leesonderwijs, gedaald met 1,6 punt op de enquête.	Zie hoofdstuk 7 § 6.8 Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het voorzetten van het oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug. Figuur 6: Gemiddelden onderzoeksgroep B
Het merendeel van de respondenten heeft, in vergelijking met de nulmeting, een lagere score op hun eindmeting.	Zie hoofdstuk 7 § 6.8 Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het voorzetten van het oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug. Figuur 7: Scores op individueel niveau
Uit de analyse van stelling één kan worden geconcludeerd dat er een daling is in de leesmotivatie betreft het lezen van boeken thuis.	Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7 Figuur 16: Tabel resultaten stelling 1
Uit de analyse stelling twee kan worden geconcludeerd dat er een daling is betreft de leesmotivatie voor het lezen op school.	Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7 Figuur 17: Tabel resultaten stelling 2
Uit de analyse van stelling drie kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een daling betreft de leesmotivatie voor het ontvangen van leesmateriaal met een verjaardag.	Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7 Figuur 18: Tabel resultaten stelling 3
Uit de analyse van stelling vier kan worden geconcludeerd dat er sprake van een groei in de respondenten die het helemaal niet leuk vinden om naar de bibliotheek te gaan. Er is echter ook een groei te zien in de groep respondenten leuk vinden om naar de bibliotheek te gaan.	Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7 Figuur 19: Tabel resultaten stelling 4
Uit de analyse van stelling vijf kan worden geconcludeerd dat er een daling optreedt in de groep respondenten die neutraal op deze stelling reageren. Van deze daling een groter percentage gestegen qua leesmotivatie dan gedaald.	Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7 Figuur 20: Tabel resultaten stelling 5
Uit de analyse van stelling zes kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een daling ten opzichte van de leesmotivatie betreft het onderdeel praten met de leerkracht.	Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7 Figuur 21: Tabel resultaten stelling 6
Uit de analyse van stelling zeven kan worden opgemaakt dat er sprake is van een groep in de groep respondenten die heel vaak en vaak lezen in hun vrije tijd. Er is een daling bij de groep respondenten die nooit lezen en een stijging bij de groep die soms leest.	Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7 Figuur 22: Tabel resultaten stelling 7
Uit de analyse van stelling acht kan worden geconcludeerd dat er een daling is in de leesmotivatie betreft de hoeveelheid vrij lezen op school.	Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7 Figuur 23: Tabel resultaten stelling 8

7.8 Conclusie hoofdvraag

Gedurende dit onderzoek stond de volgende onderzoeksvraag centraal:

Wat zijn de effecten van boekpromotie, op de leesmotivatie van leerlingen uit groep 7 van C.B. de Brug?

Na uitgebreide bestudering van de data en bijbehorende conclusies van de deelvragen kan ik deze onderzoeksvraag beantwoorden.

Wanneer men er vanuit gaat dat onderzoeksgroep B de reguliere leesontwikkeling doorloopt, met de een gemiddelde daling betreft de leesmotivatie, die zowel door de literatuur op landelijk niveau (PIRLS, 2011 & PPON, 2011/2012) wordt aangetoond als door de resultaten van de enquêtes (zie §6.8, figuur 6), mag men veronderstellen dat boekpromotie zorgt voor een gemiddelde stijging van de leesmotivatie in onderzoeksgroep A, zoals blijkt uit de resultaten van de enquête (zie §6.7, figuur 4).

Onderzoeksgroep A heeft op groepsniveau een stijging gemaakt in de volgende gebieden: het plezier in thuis lezen, het plezier in het ontvangen van leesmateriaal voor hun verjaardag, het plezier in naar de bibliotheek gaan, het plezier in praten over boeken met andere kinderen en de hoeveelheid lezen in hun vrije tijd. Onderzoeksgroep B heeft op groepsniveau een stijging gemaakt op de volgende gebieden: de hoeveelheid lezen in hun vrije tijd en het plezier in praten over boeken met andere kinderen. Boekpromotie heeft in het geval van onderzoeksgroep A een positief effect gehad op vijf bevraagde onderdelen en het reguliere leesonderwijs heeft in het geval van onderzoeksgroep B een positief effect gehad op twee bevraagde onderdelen.

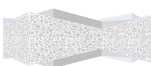
Wanneer gekeken wordt naar de percentages (zie §6.7, figuur 5), kan worden opgemaakt dat 54,6% van de respondenten uit onderzoeksgroep A ten tijde van de eindmeting lezen leuker vinden dan bij de nulmeting. In onderzoeksgroep B is dit percentage 23,5% (zie §6.8, figuur 7).

Uit eerdere analyses (zie §6), conclusies (zie §7.1 – 7.7) en bovenstaande informatie kan worden vastgesteld dat boekpromotie op groepsniveau een positief effect heeft gehad op vijf van de acht ondervraagde onderdelen. In onderzoeksgroep A is er sprake van een gemiddelde stijging betreft de score op de leesenquête en ruim 50% van de respondenten geeft aan lezen leuker te zijn gaan vinden.

Hierbij moet echter in acht worden genomen dat het onderzoek op kleine schaal is uitgevoerd. De informatie afkomstig uit dit onderzoek is van toepassing op de huidige groepen 7 van C.B. de Brug en staan niet garant voor alle groepen 7 uit het reguliere basisonderwijs in de omgeving Klazienaveen of daarbuiten.

Ik heb, op basis van de resultaten uit dit onderzoek, de volgende aanbevelingen geformuleerd:

- Structureler inzetten van diverse vormen van boekpromotie;
- Leerlingen mede verantwoordelijk maken voor onderdelen van boekpromotie;
- Eventueel vervolgonderzoek doen naar het effect van boekpromotie op de leesvaardigheid (onderzoek voor de langere termijn)

7.9 Aanbevelingen

In deze paragraaf worden de aanbevelingen die aan het eind van paragraaf 7.8 zijn gedaan toegelicht.

7.9.1 Structureler inzetten van diverse vormen van boekpromotie

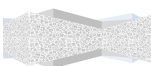
Uit de enquête die is uitgezet onder de leerkrachten van groep 7 komt naar voren dat boekpromotie niet op regelmatige basis wordt ingezet. De boekpromotie die ingezet wordt bestaat vaak uit het bespreken van een boek of hieruit voorlezen (zie §6.4). Niet alle leerlingen leren op dezelfde manier en daarom zullen ook niet alle leerlingen één bepaalde vorm van boekpromotie leuk vinden. Zoals uit dit onderzoek blijkt heeft boekpromotie wel invloed op de leesmotivatie en het inzetten van diverse vormen van boekpromotie zal dan ook bijdragen aan de leesmotivatie. Door af te wisselen van werkvorm zal een groot deel van de doelgroep worden aangesproken door één of meerdere werkvormen en geïnteresseerder zijn in die vorm van boekpromotie.

7.9.2 Leerlingen mede verantwoordelijk maken voor onderdelen van boekpromotie

Zowel uit de enquête die is uitgezet onder de leerkrachten, als in de enquête die is uitgezet onder de leerlingen komt naar voren dat er betreft boekpromotie in de onderlinge communicatie tussen leerkracht en leerling iets ontbreekt. Uit de enquête van de leerkrachten komt naar voren dat leerkracht tijdens boekpromotie als enige een rol heeft in het enthousiasmeren van leerlingen (zie §6.4) en uit de enquête van de leerlingen komt naar voren dat het merendeel praten over boeken met de juf of meester niet zo leuk vinden (zie bijlage 5, figuur 13 & bijlage 6, figuur 21). Het betrekken van kinderen bij het proces van boekpromotie vergroot het enthousiasme van de leerlingen. Daarnaast hechten leerlingen uit de leeftijdscategorie 9 – 12 jaar veel waarde aan de mening van een leeftijdsgenoot, bij voorkeur een vriend of vriendin. Dit geldt dus ook bij de keuze van boeken. Vanuit dit oogpunt is het belangrijk leerlingen te betrekken bij de uitvoering van boekpromotie. Leerlingen kunnen elkaar op deze manier enthousiast gaan maken voor boeken en lezen. De leerkracht heeft nog steeds een rol, maar deze zal meer ondersteunend worden en zal zich voornamelijk uiten in het stellen van vragen.

7.9.3 Eventueel vervolgonderzoek doen naar het effect van boekpromotie op de leesvaardigheid

In diverse artikelen en boeken wordt de dalende leesmotivatie in verband gebracht met de dalende leesvaardigheid. Een interessante invalshoek, die in het verlengde ligt van dit onderzoek, is om te gaan onderzoeken of boekpromotie, die de leesmotivatie doet stijgen volgens de resultaten van dit onderzoek en volgens de literatuur, ook effect heeft op de leesvaardigheid van leerlingen. Als bij een dalende leesmotivatie, de leesvaardigheid van een leerling ook daalt, werkt dat dan ook andersom en is dit te beïnvloeden door boekpromotie?

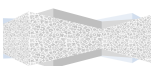

7.10 Discussiepunten

Dit onderzoek heeft een aantal discussiepunten opgeleverd. De schaal waarop dit onderzoek is uitgevoerd, zorgt er voor dat de uitkomsten niet representatief zijn voor volgende klassen. De onderzoeksvragen zijn om deze reden alleen gericht op de situatie van de groepen 7 van C.B. de Brug in schooljaar 2014/2015. De samenstelling van de onderzoeksgroepen en de beginsituaties betreft leesmotivatie, kunnen tevens een punt van discussie vormen. Doordat er verschillen zijn tussen de onderzoeksgroepen is gekozen voor het berekenen van gemiddelde scores en gemiddelde percentages. Scores op individueel niveau zijn hierbij tevens omgerekend in gemiddelde percentages.

Naast het feit dat dit onderzoek discussiepunten heeft opgeleverd, roepen de resultaten een aantal vragen op, waaronder:

- In de literatuur wordt er een verband gelegd tussen de dalende leesmotivatie en de dalende leesvaardigheid. Mag men hieruit opmaken dat de leesvaardigheid stijgt op het moment dat de leesmotivatie stijgt? Deze vraag is verwerkt in de aanbevelingen (zie §7.9.3)
- Dit onderzoek is uitgevoerd op kleine schaal, namelijk in twee groepen 7. Levert een soortgelijk onderzoek op grotere schaal dezelfde resultaten op? Zo nee, wat zijn de onderlinge verschillen en wat is de oorzaak geweest voor deze verschillen?

8. Samenvatting

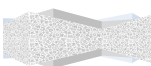
Dit onderzoek is gericht op de effecten van boekpromotie op de leesmotivatie van leerlingen uit groep 7 van C.B. de Brug. De enquêtes en praktijkonderdelen van dit onderzoek hebben daarom plaats gevonden op C.B. de Brug te Klazienaveen.

Het praktijkprobleem is dat er op landelijk niveau een dalende lijn te zien is betreft leesmotivatie. Wanneer men zich wil blijven ontwikkelen op leesgebied, zal men moeten blijven lezen. Dit is iets wat steeds vaker uitblijft, omdat de motivatie om te lezen ontbreekt. Diverse onderzoeken en artikelen wijzen uit dat de leesontwikkeling op den duur zal stagneren. Het promoten van boeken zou, volgens de literatuur, effect moeten hebben op de leesmotivatie en het enthousiasme van de leerlingen betreft boeken en lezen.

Tijdens dit onderzoek zijn er deelvragen opgesteld die zich richten op de theorie en de praktijk van dit probleem. Vanuit de theorie is duidelijk geworden wat leesmotivatie inhoudt, welke aspecten er komen kijken bij leesmotivatie, welke vormen van boekpromotie er zijn en wat de rol van de leerkracht is in deze vormen van boekpromotie. De enquête die is uitgezet onder de leerkrachten heeft een duidelijk beeld gegeven van de mate waarin boekpromotie werd ingezet en welke vormen hierbij werden gebruikt. Daarnaast hebben de enquêtes die zijn uitgezet onder de leerlingen een beeld gegeven over de mate waarin leerlingen gemotiveerd en geïnteresseerd zijn in lezen.

Uit dit onderzoek is gebleken dat boekpromotie gemiddeld genomen een positief effect heeft op de leesmotivatie van de leerlingen. Dit is vastgesteld door middel van een nulmeting en eindmeting. Op basis van de resultaten uit die metingen kan worden vastgesteld dat er een gemiddelde stijging is in de leesmotivatie van de groep 7 waar verschillende vormen van boekpromotie zijn ingezet. Daarnaast blijkt dat er gemiddeld genomen een daling optreedt betreft de leesmotivatie van leerlingen uit groep 7, wanneer het leesonderwijs op de oorspronkelijke manier wordt voortgezet. Vanuit de enquête voor de leerkrachten is gebleken dat enkele leerkrachten structureler tijd te willen besteden aan boekpromotie.

De conclusies van de deelvragen en hoofdvraag hebben, samen met de bestudering van de literatuur, geresulteerd in enkele aanbevelingen op het gebied van leesmotivatie en boekpromotie voor C.B. de Brug.

9. Literatuurlijst

Artikelen

- Berends, R. (2010). Schraalhans keukenmeester in het leesonderwijs, een oproep tot een actieplan leesmotivatie. *Tijdschrift taal, jaargang 3*, 50-55
- Boerema, J. (2009). De wereld komt dichterbij, leesmotivatie. *JSW, jaargang 93*, 6 – 11
- Pompert, B. (2014). Leesmotivatie, een opbrengst voor het lezen. *Mensenkinderen, jaargang 30*, 12-15
- Stokmans, M. (2009). De invloed van literatuuronderwijs op de leesattitude. *Levende talen tijdschrift, jaargang 10*, 35 – 43

Boeken

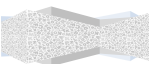
- Chambers, A. (2012). *Leespraat*. Zoetermeer: NBD Biblion
- Coillie, van. J. (2007) *Leesbeesten en boekenfeesten. Hoe werken (met) kinder- en jeugdboeken?* Leuven: Davidsfonds Uitgeverij NV
- Houtveen, A., Brokamp, S. & Smits, A. (2012). *Lezen, lezen, lezen!* Utrecht: Tuijtel
- Hooijmaaijers, T, Stokhof, T & Verhulst, F. (2009) *Ontwikkelingspsychologie voor leerkrachten basisonderwijs*. Assen: Van Gorcum.
- Kuhlemeier, H., Jolink, A., Krämer, I., Hemker, B., Jongen, I., Berkel, S. van & Bechger, T. (2014). *Balans van de leesvaardigheid in het basis- en speciaal basisonderwijs 2*. Hoofdstuk 8, 281 – 304 Arnhem: CITO
- Netten, A. (2012). *PIRLS- en TIMSS-2011*. Nijmegen: Radboud Universiteit Twente

Documenten website:

- Elsacker, W. van (2002) *Begrijpend lezen. Een onderzoek naar de invloed van strategiegebruik, leesmotivatie, vrijetijdslezen en andere factoren op het begrijpend lezen van eerste en tweede taalleerders in de middenbouw van het basisonderwijs*. Amsterdam: Stichting lezen. Geraadpleegd op 26 januari 2015 via <http://www.lezen.nl/sites/default/files/Begrijpend%20lezen.pdf>
- Vries-Witteveen, H. van (2009) *Wat is de invloed van leesmotivatie op het leerproces?* Geraadpleegd op 19 december 2014 via <http://fontys.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:26208/DS1/>
- Winkels, H. (2011) *Boekpromotie. Een doorgaande leerlijn voor de groepen 3 t/m 8*. Geraadpleegd op 17 december 2014 via <http://fontys.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:29098/DS1/>

Webpagina:

- Bakker, N. (n.d.) Definities. Geraadpleegd op 24 januari 2015 via <http://www.leesmonitor.nu/definities>
- SLO (n.d.) Leesmotivatie. Geraadpleegd op 24 januari 2015 via <http://www.slo.nl/primair/leergebieden/ned/taalsite/lexicon/00167/>
- Van Dale (2014) Betekenis intrinsiek. Geraadpleegd op 25 januari 2015 via http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=intrinsiek&lang=nn#.VWMo_kbltW0

10. Bijlagen

Bijlage 1: Conceptmap volgens freewriting

Bijlage 2: Operationaliseren

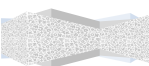
Bijlage 3: Planning onderzoeksactiviteiten

Bijlage 4: Enquête voor de leerling

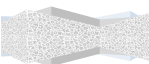
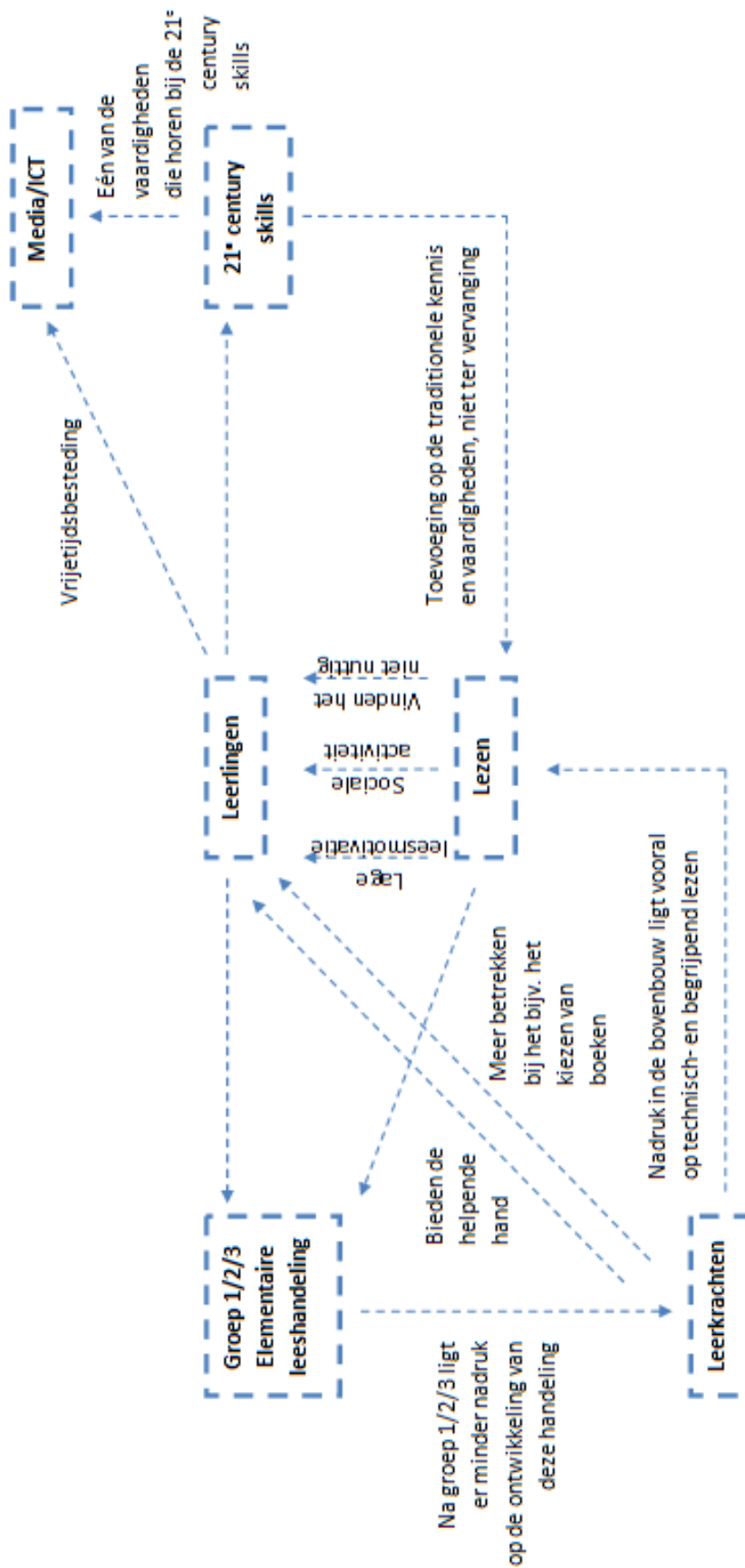
Bijlage 5: Enquête voor de leerkracht

Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6

Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7

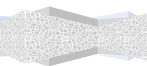
Bijlage 1: Conceptmap volgens freewriting

Bijlage 2: Operationaliseren

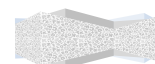
Doel	Thema's	Deelaspecten	Deelvragen	Kijkpunten, vragen of stellingen	Vragen die de aanpak beschrijven
Wat zijn de effecten van boekpromotie, op de leesmotivatie van leerlingen uit groep 7 van het primair onderwijs?	Boekpromotie	Verschillende vormen van boekpromotie	<ul style="list-style-type: none"> - Welke vormen van boekpromotie zijn er? 	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is boekpromotie? 	<ul style="list-style-type: none"> - Deze vragen worden onderzocht door middel van literatuurstudie.
		Rol van de leerling	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen boekpromotie? 	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is de rol van de leerkracht in het huidige leesonderwijs (bijv. volgens methodes) en in hoeverre verschild deze met de rol van de leerkracht bij boekpromotie? 	
Rol van de leerkracht			<ul style="list-style-type: none"> - Welke literatuur is hierbij van toepassing? 		
Positieve leesattitude					
	Leesmotivatie	Intrinsieke motivatie	<ul style="list-style-type: none"> - Wat houdt leesmotivatie in? 	<ul style="list-style-type: none"> - De groepsleerkrachten van de groepen 7 kunnen mijn vragen ten aanzien van de huidige situaties betreffen de leesmomen ten beantwoorden in de vorm van een enquête; 	<ul style="list-style-type: none"> - Deze vraag wordt beantwoord door middel van literatuurstudie;
Extrinsieke motivatie		<ul style="list-style-type: none"> - Wat is de huidige beginsituatie wat betreft leesmotivatie, in de groepen 7 van C.B. de Brug? 		<ul style="list-style-type: none"> - Vanuit de resultaten die worden bereikt tijdens de leesmomen ten met en zonder boekpromotie, worden deze vragen beantwoord. 	
Instrumentele motivatie					
Meetinstrumenten		<ul style="list-style-type: none"> - Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. de Brug? 	<ul style="list-style-type: none"> - Om een beeld te vormen over het effect van de rol van de leerkracht, zal tijdens leesmomen ten de Leuvense betrokkenheidschaal ingezet worden als meetinstrument; 		
Rol van de leerkracht		<ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn de resultaten betreffende leesmotivatie, na het inzetten van boekpromotie? 			

Doel	Thema's	Deelaspecten	Deelvragen	Kijkpunten, vragen of stellingen	Vragen die de aanpak beschrijven
Wat zijn de effecten van boekpromotie, op de leesmotivatie van leerlingen uit groep 7 van het primair onderwijs?	Leesmotivatie	Intrinsieke motivatie	<ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn de resultaten betreft leesmotivatie, na het traditionele leesonderwijs? 	<ul style="list-style-type: none"> - Om een beeld te krijgen van de beginsituatie en de uiteindelijke resultaten, zal een enquête met schaalvragen door de leerlingen worden ingevuld. 	
		Extrinsieke motivatie			
		Instrumentele motivatie			
		Meetinstrumenten			
		Rol van de leerkracht			
	Primair onderwijs	Onderbouw	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is de huidige beginsituatie wat betreft de leesmotivatie, in de groepen 7 van C.B. de Brug? 	<ul style="list-style-type: none"> - Wanneer in de basisschoolperiode begint de interesse in boeken af te nemen? - Wat zou hier de reden voor zijn? 	Deze vragen worden onderzocht door middel van literatuurstudie.
Middenbouw					
Bovenbouw					

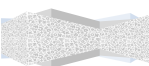

Bijlage 3: Planning onderzoeksactiviteiten

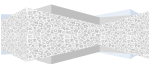
Onderzoeksactiviteiten		Jan. 2015	Feb. 2015	Mrt. 2015	Apr. 2015	Mei. 2015	Jun. 2015
1.	<p>Wat houdt leesmotivatie in?</p> <p>Wie: Esmee Köhler</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Literatuuronderzoek; - Volgen van persoonlijke begeleiding van Dhr. P. Vosmeer; - Uitwerken deelvraag; - Zie voor dataverzameling paragraaf 5.4. 						
2.	<p>Wat is de huidige beginsituatie wat betreft de leesmotivatie in de groepen 7 van C.B. de Brug?</p> <p>Wie: D. Lange (leerkracht groep 7), A. Kiers (leerkracht groep 7), R. Hagen (leerkracht groep 7), groep 7 (de kreeften), groep 7 (de pinguïns) & Esmee Köhler</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beginsituatie opvragen d.m.v. toetsresultaten van beide groepen op het gebied van technisch- en begrijpend lezen; - Beginsituatie vaststellen d.m.v. een enquête voor de IIn gericht op leesmotivatie & een enquête voor de IIn gericht op leesinteresse; - Observatie tijdens begrijpend lezen en/of technisch lezen d.m.v. de Leuvense betrokkenheidschaal; - Uitwerken deelvraag; - Zie voor dataverzameling paragraaf 5.4. 						

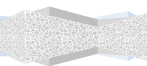
	Onderzoeksactiviteiten	Jan. 2015	Feb. 2015	Mrt. 2015	Apr. 2015	Mei. 2015	Jun. 2015
3.	<p>Deelvragen</p> <p>Wat is de rol van de leerkracht in de huidige situatie op C.B. de Brug?</p> <p>Wie: D. Lange (leerkracht groep 7), A. Kiers (leerkracht groep 7), R. Hagen (leerkracht groep 7) & Esmee Köhler</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen d.m.v. een enquête aan de leerkrachten over lesonderwijs; - Observaties tijdens begrijpend lezen, technisch lezen en/of vrije leesmomenten; - Uitwerken deelvraag; - Zie voor de dataverzameling paragraaf 5.4. 						
4.	<p>Welke vormen van boekpromotie zijn er?</p> <p>Wie: Esmee Köhler</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Literatuuronderzoek; - Volgen van persoonlijke begeleiding van Dhr. P. Vosmeer; - Uitwerken deelvraag; - Zie voor dataverzameling paragraaf 5.4. 						
5.	<p>Wat is de rol van de leerkracht bij deze verschillende vormen boekpromotie ?</p> <p>Wie: Esmee Köhler</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Literatuuronderzoek; - Volgen van persoonlijke begeleiding van Dhr. P. Vosmeer; - Uitwerken deelvraag; - Zie voor dataverzameling paragraaf 5.4. 						

		Jan. 2015	Feb. 2015	Mrt. 2015	Apr. 2015	Mei. 2015	Jun. 2015
	Deelvragen	Onderzoeksactiviteiten					
	n.v.t.	<p>Wie: Groep 7 (de pinguins), D. Lange (leerkracht groep 7), A. Kiers (leerkracht groep 7) & Esmee Köhler</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijdens vrije leesmomenten verschillende vormen van boekpromotie toepassen n.a.v. het deelvraag 4 en 5; - Tijdens begrijpend lezen en technisch lezen vormen van boekpromotie inzetten; - Uitwerken bijlagen. 					
6.	Wat zijn de resultaten betreft de leesmotivatie, na het inzetten van diverse vormen van boekpromotie ?	<p>Wie: D. Lange (leerkracht groep 7), A. Kiers (leerkracht groep 7), R. Hagen (leerkracht groep 7), groep 7 (de pinguins) & Esmee Köhler</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eindresultaat vaststellen door toetsresultaten van groep 7 (de pinguins) op het gebied van technisch- en begrijpend lezen te analyseren en vergelijken met beginsituatie; - Eindresultaat vaststellen door een enquête voor de IIn gericht op leesmotivatie opnieuw af te nemen bij groep 7 (de pinguins) en deze te vergelijken met de enquête aan het begin van dit onderzoek; - Observatie tijdens begrijpend lezen en/of technisch lezen d.m.v. de Leuvense betrokkenheidschaal; - Uitwerken deelvraag; - Zie voor dataverzameling paragraaf 5.4. 					

	Onderzoeksactiviteiten	Jan. 2015	Feb. 2015	Mrt. 2015	Apr. 2015	Mei. 2015	Jun. 2015
7.	<p>Wat zijn de resultaten betreffende leesmotivatie, na het oorspronkelijke leesonderwijs van C.B. de Brug?</p> <p>Wie: D. Lange (leerkracht groep 7), A. Kiers (leerkracht groep 7), R. Hagen (leerkracht groep 7), groep 7 (de orka's) & Esmee Köhler</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eindresultaat vaststellen door toetsresultaten van groep 7 (de pinguïns) op het gebied van technisch- en begrijpend lezen te analyseren en vergelijken met beginsituatie; - Eindresultaat vaststellen door een enquête voor de IIn gericht op leesmotivatie opnieuw af te nemen bij groep 7 (de pinguïns) en deze te vergelijken met de enquête aan het begin van dit onderzoek; - Observatie tijdens begrijpend lezen en/of technisch lezen d.m.v. de Leuvense betrokkenheidschaal; - Uitwerken deelvraag; - Zie voor dataverzameling paragraaf 5.4. 						

Bijlage 4: Enquête voor de leerlingen

Enquête leesmotivatie

Groep:

Voorbeeldvraag: Ik ben: Een meisje Een jongen

1. Het lezen van boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken thuis vind ik:

☐	Erg leuk	☐	Leuk	☐	Neutraal	☐	Niet zo leuk	☐	Helemaal niet leuk
--------------------------	----------	--------------------------	------	--------------------------	----------	--------------------------	--------------	--------------------------	--------------------

2. Het lezen van boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken op school vind ik:

☐	Erg leuk	☐	Leuk	☐	Neutraal	☐	Niet zo leuk	☐	Helemaal niet leuk
--------------------------	----------	--------------------------	------	--------------------------	----------	--------------------------	--------------	--------------------------	--------------------

3. Als ik een boek/tijdschrift/krant/stripboek voor mijn verjaardag krijg, vind ik dat:

☐	Erg leuk	☐	Leuk	☐	Neutraal	☐	Niet zo leuk	☐	Helemaal niet leuk
--------------------------	----------	--------------------------	------	--------------------------	----------	--------------------------	--------------	--------------------------	--------------------

4. Naar de bibliotheek gaan vind ik:

☐	Erg leuk	☐	Leuk	☐	Neutraal	☐	Niet zo leuk	☐	Helemaal niet leuk
--------------------------	----------	--------------------------	------	--------------------------	----------	--------------------------	--------------	--------------------------	--------------------

5. Met andere kinderen over boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken praten, vind ik:

☐	Erg leuk	☐	Leuk	☐	Neutraal	☐	Niet zo leuk	☐	Helemaal niet leuk
--------------------------	----------	--------------------------	------	--------------------------	----------	--------------------------	--------------	--------------------------	--------------------

6. Met de juf of meester of boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken praten, vind ik:

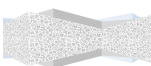
☐	Erg leuk	☐	Leuk	☐	Neutraal	☐	Niet zo leuk	☐	Helemaal niet leuk
--------------------------	----------	--------------------------	------	--------------------------	----------	--------------------------	--------------	--------------------------	--------------------

7. Als ik vrij ben, lees ik:

☐	Heel vaak	☐	Vaak	☐	Normaal	☐	Soms	☐	Nooit
--------------------------	-----------	--------------------------	------	--------------------------	---------	--------------------------	------	--------------------------	-------

8. Hoe vaak wil je op school het liefst zelf in een boek/tijdschrift/krant/stripboek lezen?

☐	elke dag
☐	een paar keer per week
☐	één keer per week
☐	nooit

Bijlage 5: Enquête voor de leerkrachten

Enquête voor de leerkracht

Naam: Leerkracht van groep:

1. Op welke manier(en) wordt er dit schooljaar aandacht besteed aan lezen en boekpromotie?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Hoeveel tijd besteed je per week aan boekpromotie in de groep?

.....
.....
.....

3. Welke vormen van boekpromotie gebruik je daarvoor?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Wat is jouw rol bij de vormen van boekpromotie die je gebruikt (hebt)?

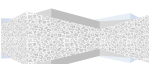
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Hoe vaak lees je voor of vertel je over een boek?

.....
.....
.....

6. Hoeveel tijd besteed je per week aan vrij lezen in de groep?

.....
.....
.....

7. Wat doe je als leerkracht tijdens het vrij lezen?

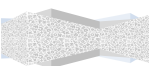
.....
.....
.....

8. Ik vind de betrokkenheid van mijn leerlingen tijdens het vrij lezen:

Heel slecht Slecht Neutraal Goed Heel goed

Ruimte voor opmerkingen:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bijlage 6: Analyse resultaten deelvraag 6

Stelling 1: Het lezen van boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken thuis vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	6	27,27%	9	40,91%	Stijging 13,64%
Leuk	10	45,45%	7	31,82%	Daling 13,63%
Neutraal	5	22,73%	4	18,18%	Daling 4,55%
Niet zo leuk	0	0%	2	9,09%	Stijging 9,09%
Helemaal niet leuk	1	4,55%	0	0%	Daling 4,55%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 8: Tabel resultaten stelling 1

Analyse stelling 1

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 40,91% van de respondenten de activiteiten die voortkomen uit de stelling bestempelen als erg leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting een stijging van 13,64%. 31,82% van de respondenten bestempelt deze activiteiten als leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 13,63%. 18,18% van de respondenten bestempelt deze activiteiten als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 4,55%. 9,09% van de respondenten bestempeld bovenstaande activiteiten als niet zo leuk. Dit is een stijging van 9,09%. Tot slot bestempelt 0% de activiteiten als helemaal niet leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 4,55%.

Stelling 2: Het lezen van boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken op school vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	7	31,82%	4	18,18%	Daling 13,64%
Leuk	7	31,82%	8	36,36%	Stijging 4,54%
Neutraal	6	27,27%	7	31,82%	Stijging 4,55%
Niet zo leuk	2	9,09%	3	13,64%	Stijging 4,55%
Helemaal niet leuk	0	0%	0	0%	-
Totaal	22	100%	22	100%	

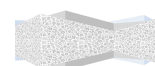
Figuur 9: Tabel resultaten stelling 2

Analyse stelling 2

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 18,18% van de respondenten de activiteiten die voortkomen uit de stelling bestempelen als erg leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 13,64%. 36,36% van de respondenten bestempelt diezelfde activiteiten als leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 4,54%. 31,82% van de respondenten bestempelen de activiteiten als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 4,55%. 13,64% van de respondenten bestempelt deze activiteiten als niet zo leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 4,55%. 0% van de respondenten heeft, zowel in de nulmeting als in de eindmeting, aangegeven de activiteiten die uit de stelling voortkomen te bestempelen als helemaal niet leuk.

Stelling 3: Als ik een boek/tijdschrift/krant/stripboek voor mijn verjaardag krijg, vind ik dat:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	5	22,73%	4	18,18%	Daling 4,55%
Leuk	4	18,18%	9	40,91%	Stijging 22,73%
Neutraal	6	27,27%	3	13,64%	Daling 13,63%
Niet zo leuk	4	18,18%	4	18,18%	Gelijk
Helemaal niet leuk	3	13,64%	2	9,09%	Daling 4,55%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 10: Tabel resultaten stelling 3

Analyse stelling 3

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat er 18,18% van de respondenten de activiteit, die voortkomt uit de stelling, bestempelen als erg leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 4,55%. 40,91% van de respondenten bestempelt de activiteit als leuk. Dit is ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 22,73%. 13,6% van de respondenten bestempelt de activiteit als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 13,63%. 18,18% van de respondenten bestempelt de activiteit als niet zo leuk. Deze percentages zijn tijdens de nulmeting en de eindmeting gelijk gebleven. 9,09% van de respondenten geeft aan de activiteiten te bestempelen als helemaal niet leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 4,55%.

Stelling 4: Naar de bibliotheek gaan, vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	5	22,73%	7	31,82%	Stijging 9,09%
Leuk	4	18,18%	3	13,64%	Daling 4,54%
Neutraal	7	31,82%	5	22,73%	Daling 9,09%
Niet zo leuk	2	9,09%	5	22,73%	Stijging 13,64%
Helemaal niet leuk	4	18,18%	2	9,09%	Daling 9,09%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 11: Tabel resultaten stelling 4

Analyse stelling 4

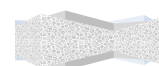
Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat er 31,82% van de respondenten de activiteiten die uit deze stelling voortkomen bestempelen als erg leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 9,09%. 13,64% van de respondenten bestempelen deze activiteiten als leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 4,54%. 22,73% van de respondenten bestempelen deze activiteiten als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 9,09%. 22,73% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voortkomen uit de stelling als niet zo leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting een stijging van 13,64%. 9,09% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voortkomen stelling 4 als helemaal niet leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 9,09%.

Stelling 5: Met andere kinderen over boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken praten, vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	1	4,55%	0	-	Daling 4,55%
Leuk	3	13,64%	7	31,82%	Stijging 18,18%
Neutraal	8	36,36%	6	27,27%	Daling 9,09%
Niet zo leuk	7	31,82%	8	36,36%	Stijging 4,54%
Helemaal niet leuk	3	13,64%	1	4,55%	Daling 9,09%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 12: Tabel resultaten stelling 5

Analyse stelling 5

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat er ten opzichte van de nulmeting 0% van de respondenten de activiteiten die uit deze stelling voortkomen bestempelen als erg leuk. Dit is ten opzichte van de nulmeting een daling van 4,55%. 31,82% van de respondenten bestempelen deze activiteiten als leuk. Ten opzichte van de nulmeting is dit een stijging van 18,18%. 27,27% van de respondenten bestempelen de activiteiten die uit de stelling voortkomen als neutraal. Ten opzichte van de nulmeting is hier een daling van 9,09% opgetreden. 36,36% van de respondenten bestempelen de activiteiten als niet zo leuk. Ten opzichte van de nulmeting is er sprake van een stijging van 4,45%. 4,55% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voorkomen vanuit de stelling als helemaal niet leuk. Ten opzichte van de nulmeting is hier sprake van een daling van 9,09%.

Stelling 6: Met de juf of meester over boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken praten, vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	0	-	2	9,09%	Stijging 9,09%
Leuk	3	13,64%	3	13,64%	Gelijk
Neutraal	7	31,82%	3	13,64%	Daling 18,18%
Niet zo leuk	7	31,82%	8	36,36%	Stijging 4,54%
Helemaal niet leuk	5	22,73%	6	27,27%	Stijging 4,54%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 13: Tabel resultaten stelling 6

Analyse stelling 6

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat er 9,09% van de respondenten de activiteiten die uit deze stelling voortkomen bestempelen als erg leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 9,09%. 13,64% van de respondenten bestempelen deze activiteiten als leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, gelijk gebleven. 13,64% van de respondenten bestempelen deze activiteiten als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 18,18%. 36,36% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voortkomen uit de stelling als niet zo leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting een stijging van 4,54%. 27,27% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voortkomen stelling 4 als helemaal niet leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 4,54%.

Stelling 7: Als ik vrij ben, lees ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Heel vaak	1	4,55%	3	13,64%	Stijging 9,09%
Vaak	9	40,91%	7	31,82%	Daling 9,09%
Normaal	5	22,73%	5	22,73%	Gelijk
Soms	2	9,09%	3	13,64%	Stijging 4,55%
Nooit	5	22,73%	4	18,18%	Daling 4,55%
Totaal	22	100%	22	100%	

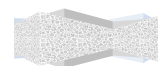
Figuur 14: Tabel resultaten stelling 7

Analyse stelling 7

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 13,64% van de respondenten aangeeft heel vaak te lezen. Dit is, ten opzichte van de nulmeting een stijging van 9,09%. 31,82% van de respondenten geeft aan vaak te lezen wanneer hij/zij vrij is. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 9,09%. 22,73% van de respondenten geeft aan op normale basis te lezen wanneer hij/zij vrij is. Deze percentages zijn bij de nulmeting en de eindmeting gelijk gebleven. 13,64% van de respondenten geeft aan soms te lezen in hun vrije tijd. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 4,55%. 18,18% van de respondenten geeft aan in zijn/haar vrije tijd nooit te lezen. Dit is ten opzichte van de nulmeting een daling van 4,55%.

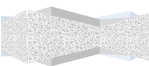
Stelling 8: Hoe vaak wil je op school het liefst zelf in een boek/tijdschrift/krant/stripboek lezen?					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Elke dag	12	54,55%	11	50%	Daling 5,45%
Een paar keer p/w	7	31,82%	7	31,82%	Gelijk
1x p/w	2	9,09%	2	9,09%	Gelijk
Nooit	1	4,55%	2	9,09%	Stijging 4,54%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 15: Tabel resultaten stelling 8

Analyse stelling 8

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 50% van de respondenten op dagelijkse basis op school wil lezen. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 5,45%. 31,82% van de respondenten geeft aan een paar keer per week voor zichzelf te willen lezen op school. Dit percentage is tijdens de nulmeting en de eindmeting gelijk gebleven. 9,09% van de respondenten geeft aan één keer per week te willen lezen voor zichzelf op school. Dit percentage is tevens gelijk gebleven tijdens de nulmeting en de eindmeting. 9,09% van de respondenten geeft aan nooit te willen lezen voor zichzelf op school. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 4,54%.

Bijlage 7: Analyse resultaten deelvraag 7

Stelling 1: Het lezen van boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken thuis vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	3	17,65%	2	11,77%	Daling 5,88%
Leuk	5	29,41%	2	11,77%	Daling 17,64%
Neutraal	7	41,18%	9	52,94%	Stijging 11,76%
Niet zo leuk	1	5,88%	2	11,77%	Stijging 5,89%
Helemaal niet leuk	1	5,88%	2	11,77%	Stijging 5,89%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 16: Tabel resultaten stelling 1

Analyse stelling 1

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 11,77% van de respondenten de activiteiten die voortkomen uit de stelling bestempelen als erg leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting een daling van 5,88%. 11,77% van de respondenten bestempelt deze activiteiten als leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 17,64%. 52,94% van de respondenten bestempelt deze activiteiten als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 11,76%. 11,77% van de respondenten bestempeld bovenstaande activiteiten als niet zo leuk. Dit is een stijging van 5,89%. Tot slot bestempelt 11,77% de activiteiten als helemaal niet leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,89%.

Stelling 2: Het lezen van boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken op school vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	7	41,18%	0	-	Daling 41,18%
Leuk	7	41,18%	3	17,65%	Daling 23,53%
Neutraal	6	35,29%	8	47,06%	Stijging 11,77%
Niet zo leuk	2	11,77%	3	17,65%	Stijging 5,88%
Helemaal niet leuk	0	-	3	17,65%	Stijging 17,65%
Totaal	22	100%	22	100%	

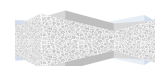
Figuur 17: Tabel resultaten stelling 2

Analyse stelling 2

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 0% van de respondenten de activiteiten die voortkomen uit de stelling bestempelen als erg leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 41,18%. 17,65% van de respondenten bestempelt diezelfde activiteiten als leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 23,53%. 47,06% van de respondenten bestempelen de activiteiten als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 11,77%. 17,65% van de respondenten bestempelt deze activiteiten als niet zo leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,88%. 17,65% van de respondenten heeft aangegeven het lezen op school helemaal niet leuk te vinden. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 17,65%.

Stelling 3: Als ik een boek/tijdschrift/kraant/stripboek voor mijn verjaardag krijg, vind ik dat:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	2	11,77%	1	5,88%	Daling 5,89%
Leuk	5	29,41%	4	23,53%	Daling 5,88%
Neutraal	6	35,29%	7	41,18%	Stijging 5,89%
Niet zo leuk	2	11,77%	3	17,65%	Stijging 5,88%
Helemaal niet leuk	2	11,77%	2	11,77%	Gelijk
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 18: Tabel resultaten stelling 3

Analyse stelling 3

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat er 5,88% van de respondenten de activiteit, die voortkomt uit de stelling, bestempelen als erg leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 5,89%. 23,53% van de respondenten bestempelt de activiteit als leuk. Dit is ten opzichte van de nulmeting, een daling van 5,88%. 41,18% van de respondenten bestempelt de activiteit als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,89%. 17,65% van de respondenten bestempelt de activiteit als niet zo leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,88%. 11,77% van de respondenten geeft aan de activiteiten te bestempelen als helemaal niet leuk. Dit percentage is tijdens de nulmeting en de eindmeting gelijk gebleven.

Stelling 4: Naar de bibliotheek gaan, vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	0	-	0	-	-
Leuk	1	5,88%	2	11,77%	Stijging 5,89%
Neutraal	7	41,18%	4	23,53%	Daling 17,65%
Niet zo leuk	2	11,77%	2	11,77%	Gelijk
Helemaal niet leuk	7	41,18%	9	52,94%	Stijging 11,76%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 19: Tabel resultaten stelling 4

Analyse stelling 4

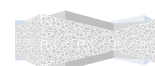
Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat er 11,77% van de respondenten de activiteiten die uit deze stelling voortkomen bestempelen als leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,89%. 23,53% van de respondenten bestempelen deze activiteiten als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 17,65%. 11,77% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voortkomen uit de stelling als niet zo leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, gelijk gebleven. 52,94% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voortkomen stelling 4 als helemaal niet leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 11,76%.

Stelling 5: Met andere kinderen over boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken praten, vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	0	-	0	-	-
Leuk	1	5,88%	3	17,65%	Stijging 11,77%
Neutraal	4	23,53%	1	5,88%	Daling 17,65%
Niet zo leuk	7	41,18%	8	47,06%	Stijging 5,88%
Helemaal niet leuk	5	29,41%	5	29,41%	Gelijk
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 20: Tabel resultaten stelling 5

Analyse stelling 5

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 17,65% van de respondenten deze activiteiten bestempelen als leuk. Ten opzichte van de nulmeting is dit een stijging van 11,77%. 5,88% van de respondenten bestempelen de activiteiten die uit de stelling voortkomen als neutraal. Ten opzichte van de nulmeting is hier een daling van 17,65% opgetreden. 47,06% van de respondenten bestempelen de activiteiten als niet zo leuk. Ten opzichte van de nulmeting is er sprake van een stijging van 5,88%. 29,41% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voorkomen vanuit de stelling als helemaal niet leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, gelijk gebleven.

Stelling 6: Met de juf of meester over boeken/tijdschriften/kranten/stripboeken praten, vind ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Erg leuk	0	-	0	-	-
Leuk	2	11,77%	1	5,88%	Daling 5,89%
Neutraal	5	29,41%	4	23,53%	Daling 5,88%
Niet zo leuk	5	29,41%	4	23,53%	Daling 5,88%
Helemaal niet leuk	5	29,41%	8	47,06%	Stijging 17,65%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 21: Tabel resultaten stelling 6

Analyse stelling 6

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 5,88% van de respondenten deze activiteiten bestempelen als leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, gedaald met 5,89%. 23,53% van de respondenten bestempelen deze activiteiten als neutraal. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 5,88%. 23,53% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voortkomen uit de stelling als niet zo leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting een daling van 5,88%. 47,06% van de respondenten bestempelen de activiteiten die voortkomen stelling 4 als helemaal niet leuk. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 17,65%.

Stelling 7: Als ik vrij ben, lees ik:					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Heel vaak	1	5,88%	2	11,77%	Stijging 5,89%
Vaak	1	5,88%	2	11,77%	Stijging 5,89%
Normaal	4	23,53%	2	11,77%	Daling 11,76%
Soms	6	35,29%	7	41,18%	Stijging 5,89%
Nooit	5	29,41%	4	23,53%	Daling 5,88%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 22: Tabel resultaten stelling 7

Analyse stelling 7

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 11,77% van de respondenten aangeeft heel vaak te lezen. Dit is, ten opzichte van de nulmeting een stijging van 5,89%. 11,77% van de respondenten geeft aan vaak te lezen wanneer hij/zij vrij is. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,89%. 11,77% van de respondenten geeft aan op normale basis te lezen wanneer hij/zij vrij is. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 11,76%. 41,18% van de respondenten geeft aan soms te lezen in hun vrije tijd. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,89%. 23,53% van de respondenten geeft aan in zijn/haar vrije tijd nooit te lezen. Dit is ten opzichte van de nulmeting een daling van 5,88%.

Stelling 8: Hoe vaak wil je op school het liefst zelf in een boek/tijdschrift/kraant/stripboek lezen?					
Classificering	Nulmeting		Eindmeting		Bevindingen
	Aantal lln.	Percentages	Aantal lln.	Percentages	
Elke dag	5	29,41%	3	17,65%	Daling 11,76%
Een paar keer p/w	5	29,41%	5	29,41%	Gelijk
1x p/w	7	41,18%	8	47,06%	Stijging 5,88%
Nooit	0	-	1	5,88%	Stijging 5,88%
Totaal	22	100%	22	100%	

Figuur 23: Tabel resultaten stelling 8

Analyse stelling 8

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat 17,65% van de respondenten op dagelijkse basis op school wil lezen. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een daling van 11,76%. 29,41% van de respondenten geeft aan een paar keer per week voor zichzelf te willen lezen op school. Deze percentages zijn tijdens de nulmeting en de eindmeting gelijk gebleven. 47,06% van de respondenten geeft aan één keer per week te willen lezen voor zichzelf op school. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,88%. 5,88% van de respondenten geeft aan nooit te willen lezen voor zichzelf op school. Dit is, ten opzichte van de nulmeting, een stijging van 5,88%.